

The Project Gutenberg EBook of Prometheus Bound, by Aeschylus

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Prometheus Bound

Author: Aeschylus

Translator: Ioannis Zervos

Release Date: March 24, 2012 [EBook #39251]

Language: Greek

Character set encoding: UTF-8

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK PROMETHEUS BOUND ***

Produced by Sophia Canoni

Note: The tonic system has been changed from polytonic to monotonic. The spelling of the book has not been changed otherwise.

Σημείωση: Το τονικό σύστημα έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό. Κατά τα άλλα έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του βιβλίου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΑΙΣΧΥΛΟΥ
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΕΡΒΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ
1912

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ν. ΧΙΩΤΗ – ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΓΛΑΔΣΤΩΝΟΣ 4

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Από την θαυμαστήν τριλογίαν του Αισχύλου «Προμηθεύς» μας σώζεται μόνον το δεύτερον μέρος, ήτοι ο «Προμηθεύς δεσμώτης». – Πρώτον μέρος ήτοι ο «Πυρφόρος Προμηθεύς» και τρίτον ο «Προμηθεύς λυόμενος».

Φαίνεται δε η τριλογία αυτή να είναι από τα τελευταία έργα του μεγίστου τραγικού, διότι εις το σωζόμενον δεύτερον μέρος της υποφαίνεται η εισαγωγή τρίτου υποκριτού, ήτοι ο θεμελιώδης νεωτερισμός, τον οποίον έφερεν εις το θέατρον ο Αισχύλος.

Ο Προμηθεύς δεν έχει θέμα από την ιστορικήν παράδοσιν, αλλ' από την θρησκευτικήν των Ελλήνων μυθολογίαν, παρουσιάζεται δε ο ήρως του έργου μάλλον ως αιώνιον σύμβολον παρά ως εκπροσώπησις ενός πάθους ή καιρικών συνθηκών – όμοιος με τον Προμηθέα της Ησιοδείου Κοσμογονίας, ήτοι βοηθός της ανθρωπίνης σκέψεως και ενεργείας, ανώτερος δε μάλιστα εις τον Αισχύλον παρ' ότι ευρίσκεται εις τον Ησίοδον, διότι δυνατώτερα παρουσιάζεται η αιωνία πάλη μεταξύ της φύσεως και του ανθρώπου και τραγικώτατα φαινεται η κακή μοίρα κάθε υπερτέρας και φιλανθρώπου διανοίας.

Ο Προμηθεύς, ένας από τους Τιτάνας, ισχυρός και μετά την καταστροφήν των άλλων Τιτάνων και την επικράτησιν του Διός, διότι υπήρξε φίλος αυτού και βοηθός εις τον αγώνα, παρουσιάζεται μεγάλος φίλος των ανθρώπων. Τους διδάσκει τας τέχνας και τρόπους διά να καλυτερεύσουν την αθλίαν ζωήν των, αποκρύπτει απ' αυτούς την φροντίδα και την πρόγνωσιν του θανάτου, διά να ζουν ευδαιμονέστεροι και τέλος, υπερβαίνων το μέτρον των αγαθών, τα οποία οι θεοί έταξαν διά τους ανθρώπους, τους χαρίζει το πυρ, κλέψας αυτό από την κάμινον του Ήφαιστου. Διά την πράξιν του όμως αυτήν οι θεοί οργίζονται εναντίον του και ο Ζευς αποφασίζει την καταδίκην του.

Έως εδώ ετελείωνε το πρώτον της τριλογίας δράμα, ο «Πυρφόρος Προμηθεύς».

Κατάδικος ο Προμηθεύς, μισητός από τους θεούς, απάγεται εις τον Κάυκασον υπό των εκτελεστών της θεϊκής αποφάσεως, το Κράτος, την Βίαν και τον Ήφαιστον, τον μόνον που συμπονεί διά τα δεινά του. Και απ' εδώ αρχίζει το δεύτερον δράμα, ο «Προμηθεύς δεσμώτης». – Εκεί, επάνω εις απόκρημνον βράχον, ο Ήφαιστος με θλίψιν του καρφώνει ορθόν τον φιλάνθρωπον Τιτάνα, δένοντάς τον με δεσμά ακατάλυτα, δια να έρχεται ο αετός του Διός να του κατατρώγη καθημέραν το ήπαρ. Και εκεί, ενώ θρηνεί ο Προμηθεύς και διαμαρτύρεται, έρχονται αι Ωκεανίδες υύμφαι να τον παρηγορήσουν, ο πατήρ Ωκεανός να τον συμβουλεύσῃ, πρόθυμος να τον βοηθήσῃ, και ο Ερμής διά να τον χλευάσῃ και να τον απειλήσῃ, ώστε να κάμψη την αγερωχίαν αυτού. Άλλα ο Προμηθεύς αταπείνωτος, προλέγει δια το μέλλον τον εκθρονισμόν του Διός και κρατεί κρυφόν το περί τούτο μάντευμα, που το είχεν ακούσει από την Θέμιδα, την μητέρα του. Προτιμά να κατακεραυνωθή και να ριψθή εις τα Τάρταρα, παρά να φανερώσῃ την πρόρρησιν πριν τον ελευθερώσῃ ο Ζευς. Και το μοιραίον τέλος της αγερωχίας προς τους θεούς επέρχεται • η κατακεραύνωσις του Προμηθέως, δια να υποστή κατόπιν αυτός άλλας μεγαλυτέρας βασάνους, είναι το τέλος του δευτέρου μέρους της τριλογίας.

Η απολύτρωσις του Προμηθέως από τον Ηρακλή κατά συγκατάβασιν του Διός και πιθανότατα η κατόπιν της θεϊκής επιεικείας υποταγή του Τιτάνος εις τον Δία, τον εκπρόσωπον της Θείας Βουλής, απετέλουν το τρίτον δράμα, ήτοι την ομαλήν και κατά το ανθρώπινον αίσθημα λύσιν της όλης τριλογίας, σύμφωνα με τους κανόνας της αρχαίας τραγωδίας.

Αυτή περιληπτικώς είναι η υπόθεσις του Προμηθέως, που βέβαια ήτο εις την αρχαιότητα και μένει έως σήμερον το πλέον γενικόν, το πλέον συμβολικόν και το πλέον μεγαλήγορον δράμα όλων όσα ποτέ εγράφησαν.

§§I. Z.

Τα πρόσωπα της τραγωδίας

ΚΡΑΤΟΣ και ΒΙΑ (προσωποποίησις)
ΗΦΑΙΣΤΟΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

ΧΟΡΟΣ ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ (ΝΥΜΦΩΝ)

ΩΚΕΑΝΟΣ

ΙΩ η ΙΝΑΧΟΥ

ΕΡΜΗΣ

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ

ΚΡΑΤΟΣ

Σε απόμακρο πλέον εφθάσαμε της γης τόπο,
σε Σκυθικήν απάτητη κ' ἐρημη χώρα.
Καὶ τώρα εσύ Ἦφαιστε να γνοιασθής πρέπει
της προσταγές ὅσες εσέ ο πατέρας ἔχει δώσῃ,
τον κακούργο αυτόν εδώ επάνω σε βράχους
ψηλόκρημνους μ' ἀσπαστες να τον καρφώσης
αλυσίδες διαμαντοδεμένες. Γιατί τον δικό σου
τον ανθό, της μυριότεχνης φωτιάς σου
τη λάμψι κλέβοντας, αυτός εδώρησέ την
στους θυητούς• ώστε γι' αυτό του εδώ το κρίμα
στους θεούς χρέος είναι αντίποινα να δώσῃ
για να μάθη του Διός την εξουσία να στρέγη
και τη φιλάνθρωπη γνώμη του να παραιτήση.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Κράτος και Βία, για σας του Διός φθάνει
η προσταγή και τίποτα δεν σας μποδίζει.
Όμως εμένα δεν μου βαστά η καρδιά μου•
με το ζόρι θεό συγγενικό μας να τον δέσω
σε βράχο κακοφούρτουνο. Άλλ' ανάγκη
είτ' έτσι είτ' αλλοιώς εγώ παίρνοντας θάρρος
σε τούτα να καταπιαστώ. Γιατί' είναι
βαρύ τον λόγο ν' αψηφάμε του πατέρα.
Της ορθόγνωμης Θέτιδος γυιέ υψηλογνώστη,
άθελά μου άθελον εσέ πρέπει να καρφώσω
με αλυσίδες ασύντριψτες πάνω σε τούτο
το ἐρημο απ' ανθρώπους πετροβιόνι,
όπου ποτέ σου ουδέ φωνή ουδ' όψι ανθρώπου
θα ιδής και τ' ἀνθος της μορφής θ' αλλάξης
απ' του ήλιου τη λαμπρή φλόγα κτυπημένος,
έτσι που ευχάριστη θα σου είναι η νύχτα,
η πλουμιδόστολη, το φως να σου αποκρύψη.
Κι' ο ήλιος το δροσόπαγο θα σκορπάη πάλι.
Κ' έτσι πάντα θα γίνεται. Κ' εσένα ο πόνος
του κακού ολοένα θα σε τρώη, γιατί ακόμη
δεν έχει γεννηθή ο ἄξιος να στο ελαφρώσῃ.
Τέτοια σ' ευρήκαν για την αγάπη των ανθρώπων.
Γιατί θεός εσύ, για των θεών μη έχοντας φόβο
την όργιτα, παράδωκες εις τους ανθρώπους
περσότερες τιμές απ' ό,τι ωρίσθη.
Γι' αυτό και τον ἀχαρο θα φυλάξ βράχο τούτο
ορθόστητος και αγονάτιστος και δίχως ύπνο•
κι' ανώφελα πολλούς θρήνους και γόους θα φωνάζης.
Γιατί του Δία ο νους δύσκολα αλλάζει γνώμη,

κι' ο νειόφερτος στην εξουσία πάντα σκληρός είναι.

ΚΡΑΤΟΣ

Έτσι ας είναι. Τι χρονίζεις όμως και του κάκου
θλίβεσαι γι' αυτόν; Και τι δεν καταριέσαι
τον μισητότατον απ' τους θεούς θεόν ετούτον,
που το αγαθό σου δόλια επρόδωκεν εις τους ανθρώπους;

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Στη συγγένεια βαρυταίριαχτ' είναι η δικαιοσύνη.

ΚΡΑΤΟΣ

Σύμφωνος είμαι. Άλλα το λόγο του πατέρα
πώς είναι δυνατό να παρακούσης;
Τούτο περσότερο δεν το φοβάσαι;

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Πάντα εσύ άσπλαχνος κι' άγριος είσαι.

ΚΡΑΤΟΣ

Σε τίποτε δεν ωφελεί θρήνος για τούτον.
Και για τ' ανώφελα μάταιος είν' ο κόπος.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Ω εσύ πολυμίσητη των χεριών μου τέχνη.

ΚΡΑΤΟΣ

Τι οκνεύεις; Των τωρινών ετούτων πόνων
αιτία δεν είν' η τέχνη σου, να στο πω έτσι.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Όμως αυτή ενός άλλου ας είχε λάχει κλήρος.

ΚΡΑΤΟΣ

Όλα μελλάμενα μας είναι, εξόν μονάχα
τους θεούς να ορίζουμε, κι' άλλος κανένας
ελεύθερος δεν είναι εκτός ο Δίας.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Γνωρίζω το και δεν μπορώ ν' αντιλογήσω.

ΚΡΑΤΟΣ

Δεν καταπιάνεσαι λοιπόν αυτόν να δέσης
εις τα δεσμά, μη σε νοιώσῃ να οκνεύης ο πατέρας;

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Νά, μπροστά σου ιδές της χειροπέδες.

ΚΡΑΤΟΣ

Στα χέρια του βάνοντάς τες δυνατά και στέρεα
κτύπα με το σφυρί και κάρφωσ' τα στο βράχο.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Τελειώνει όπου και νάν' και δεν αργεί το έργο τούτο.

ΚΡΑΤΟΣ

Πιότερο χτύπα, σφίγγε και χαλαρωμένα
τα δεσμά πούπετα μην αφήνης. Γιατί άξιος είναι
και στα πλέον αμήχανα γλυτωμό ναύρη.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Ατράνταχτα είναι αυτός ο ώμος δεμένος.

ΚΡΑΤΟΣ

Και τον άλλο κάρφωσ' τον τώρ' ασφαλισμένα,
να μάθη ο δόλιος πως είν' αδεξιώτερος του Δία.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Εξόν αυτός άλλος δεν δύναται κανένας
δίκηο παράπονο να έχη μαζί μου.

ΚΡΑΤΟΣ

Τώρα με σφήνας αδαμάντινης μυτερό δόντι
κάρφωσ' του δυνατά τα στήθη πέρα ως πέρα.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Αχ, για τους πόνους σου, Προμηθέα, στενάζω.

ΚΡΑΤΟΣ

Και πάλι οκνεύεις συ και για του Δία
τους εχθρούς στενάζεις; Κύτταξε μη λάχη
να λυπηθής τον εαυτό σου καμμιά μέρα.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Δεν βλέπεις θέαμα κακοθώρητο στα μάτια;

ΚΡΑΤΟΣ

Βλέπω να λαμβάνη αυτός όσα του αξίζουν.
Όμως τα δεσμά βάλε του στα πλευρά γύρω.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Κι' αυτό να πράξω θέλω. Μη πολυπροστάζης.

ΚΡΑΤΟΣ

Να μην προστάζω; Και με κραυγές ακόμα
θα σου φωνάξω εγώ. Προχώρα κάτω

καὶ στα δεσμά τα σκέλη δέσμεψέ του.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Καὶ τούτο εγίνηκε με λίγο κόπο.

ΚΡΑΤΟΣ

Των ποδιών τώρα τα σίδερα δυνατά χτύπα,
γιατ' ἀγριος είναι τός που επρόσταξε το έργο.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Ἄγρια όμοια είν' η γλώσσα σου με τη μορφή σου.

ΚΡΑΤΟΣ

Ας είσαι μαλακός εσύ, καὶ τη δική μου
την αγριότη καὶ την όργιτά μου
την τραχειά μη μου χτυπάς εμένα.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Πάμε• ἔχει πια δίχτυ γύρω στο κορμί του.

ΚΡΑΤΟΣ

Εδώ τώρ' αυθαδίαζε καὶ τα καλά
των θεών κλέβοντας στους θεούς δίνε.
Σε τι τάχα οι θνητοί μπορούν να σ' ελαφρώσουν;
Οι θεοί ψεύτικα Προμηθέα εσέ ονομάζουν•
χρειάζετ' εσέ του ίδιου κάποιος Προμηθέας
να μηχανευθή απ' αυτά τα δεσμά να σε λυτρώσῃ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ω αιθέρα θείε κι' ω εσείς πνοές
γιοργόφτερες κι' ω ποταμιών πηγές
κι' ω αναρίθμητο γέλιο των κυμάτων
του πόντου κι' ω των όλων μητέρα γη•
καὶ τὸν στέφανο του ἡλιού π' όλα θωρεῖ
κι' αυτόν καλώ διάδικο• ιδέστε όσα εγώ
δεινά, θεός όντας, από θεούς τραβώ•
ιδέστε από τι μαρτύρια σπαραγμένος
τον ἀμετρο χρόνο θα διαβαίνω.
Τέτοια ο νέος ηγεμόνας των θεών
ἀπρεπα εσκέφθη δεσμά για μένα.
Γι' αυτό καὶ για το μελλάμενο κακό, ωιμένα,
στενάζω, πότε τάχα θάρθη μια μέρα
να δώσῃ τέλος σ' αυτά τα βάσανά μου.
Όμως τι λέγω σου• όλα όσα μέλλονται γνωρίζω
ένα προς ένα κι αναπάντεχο κακό κανένα
δεν θα με πλήξῃ. Τα που η μοίρα ἔχει τάξει
πρέπει να δέχεται ατάραχα όποιος ξέρει
πως της ανάγκης η εξουσία ανίκητ' είναι.
Αλλ' ούτε να σιωπήσω κι' ούτε να μη σιωπήσω
τα δεινά μου αυτά δύναμαι, που για να δώσω
δώρα στους θυητούς ο ἀτυχος αυτά ἔχω πάθει.
Σαν κυνηγός μες σε κούφιο ξύλο επήρα
πηγή κλεμμένη της φωτιάς, αυτής που είναι κάθε τέχνης
διδάσκαλος στους θυητούς καὶ ζωῆς τρόπος.

Τέτοιο της αμαρτίας μου αυτής πληρώνω
αντίποινο, σε τόπο ουρανοσκέπαστο δεμένος
μ' αλυσίδες. Όμως ποιος ήχος, τι οσμή έχει φθάσει
ως εδώ, αφανέρωτη πετώντας• τι να είναι
από θεούς ή από θνητούς ή μαζί κι' απ' τους δυο;
Τάχα κανείς στης γης την άκρη, σ' αυτόν το βράχο
ήρθε να ιδή τα βάσανά μου; ή τίποτε άλλο
ζητώντας ήρθε; Ιδέστε με θεό αλυσοδεμένο
τον άμοιρο που τόσο τον εχθρεύθη
ο Δίας κ' οι θεοί τον μίσησαν όλοι,
αυτοί που συχνά βρίσκονται στα δώματα του Δία,
για τη μεγάλη αγάπη που είχα στους ανθρώπους.
Άλλοι! τι φτερούγισμα πουλιών ακούω πάλι
κοντά μου; κι' ο αιθέρας γλυκά βουίζει
από ελαφρό φτερών αχό• μέσ' στην ψυχή μου
φόβο βάνει καθετί που εδώ ζυγώνει.

ΧΟΡΟΣ

Στροφή α'.

Μη φοβάσαι• φιλικό σου είναι
το πλήθος μας που με άμιλλα φτερών ανέβη
ως τον βράχο αυτό, μόλις έμαθε τη γνώμη
του πατέρα• και γοργόπνοες οι αύρες
μ' εξεπροβόδησαν, γιατί ο αχός του χτύπου
του σιδήρου ως τα έγκατα έφθασε των άντρων
των δικών μου κ' έδιωξε τη δειλή εντροπή μου
που μ' εσυγκρατούσε• κι' αδέσμευτα έτσι
στο φτερωτό μου άρμα χύμιξα για νάρθω.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Άλλοιμονό μου! κι' αλλοί!
ω βλαστοί εσείς της πολύτεκνης Τηθύος
και κόρες εκείνου που γυροφέρνει όλη
τη γη μ' ένα ανύπνωτο ρέμμα,
κόρες του Ωκεανού πατέρα,
αγναντεύτε με κ' ιδέστε με εδώ πέρα
με τι δεσμά καρφωμένος στου βράχου
τα πιο ακρινά γκρεμά εγώ μένω
φρουρός σε αζήλευτη φρουρά να στέκω.

ΧΟΡΟΣ

Αντιστροφή α'.

Το βλέπω εγώ και καταχνιά στα μάτια
μεστή φόβου, πολυδάκρυτη, ω Προμηθέα,
μου ήρθε, όταν είδα στους βράχους τούτους
το κορμί σου να καρφώνεται σφιγμένο
στα δεσμά τ' αδαμάντινα, γιατί νέοι ηγεμόνες
την εξουσία του Ολύμπου έχουν και με νέους
νόμους ο Δίας παράνομα τώρα
εξουσιάζει, κι' ό, τι σεβαστό και μεγάλο
πριν ήτον, σε αφάνειαν άδοξη το ρίχνει.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ω είθε στα έγκατα να μ' είχε πετάξει
της γης και στου Αδη του νεκροδέχτη

τον απέραντο Τάρταρο, με σκληρές αλυσίδες
δεμένον, π' ουδέ θεός ουδ' άλλος κανένας
να χαίρεται γι' αυτά εδώ τα δεινά μου!
Των ανέμων τώρα παιγνίδι εχώ γίνει
και των εχθρών μου ο άμοιρος γίνηκα το περιγέλιο.

ΧΟΡΟΣ

Στροφή β'.

Ποιος απ' τους θεούς σκληρός είναι τόσο
που να χαίρεται στη συμφορά σου; Ποιος άλλος,
εξόν ο Δίας, δεν θλίβεται για τα δεινά σου;
Ακούραστα εκείνος θυμωμένος, με γνώμη
αλγιστη, βασανίζει τ' ουρανού ἐνα τέκνο
κι' ουδέ θα πάψη πριν η καρδιά του
χορτάσῃ ή πριν με κάποια τόλμη
την αδικόπαρτη εξουσία κανείς του πάρη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Θα χρειασθή, των θεών ο βασιληάς εμένα,
κι' ας είν' τα μέλη μου απ' τα σκληρά δεσμά βασανισμένα,
Θα χρειασθή τη νέαν απόφασι να δείξω,
την που τιμές και σκήπτρο θα του αρπάξη.
Όμως με λόγια γλυκά και πειστικά αυτός τότε
δεν θα μπορέσῃ να με σαγηνεύσῃ,
ουδ' άγριες ποτέ θα φοβηθώ φοβέρες,
ώστε την νέαν αυτή απόφασι να καταδώσω,
πριχού απ' τα σκληρά δεσμά μου αυτά με λύση
και πριχού του μαρτυρίου μου θελήση
να πληρώση τ' αντίποινα ο ίδιος.

ΧΟΡΟΣ

Αντιστροφή β'.

Τολμηρός είσαι και απ' τα πικρά σου πάθη
διόλου δεν λυγίζεις νικημένος,
μόνο τολμηρά το στόμα ανοίγεις.
Μα εμένα την ψυχή μου φόβος
για σε κατέχει, πώς θα δυνηθήσ
λιμένα λυτρωμού να βρησ
και πώς τέρμα θα ιδήσ των πόνων τούτων,
που αλγιστ' είναι η γνώμη
του γυιού του Κρόνου κ' έχει
καρδιάν αμάλαχτη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ότι σκληρός ο Δίας είναι κι' ότι τον εαυτό του
έχει για νόμο το γνωρίζω, μα θα γίνη
μαλακός μια μέρα, όταν το χτύπημα θα λάβη
αυτό. Και τότε ταπεινώνοντας το σκληρό πείσμα
θα κλίνη τρέχοντας σ' αγάπη και φιλία
την προθυμία μου πληρώνοντας με προθυμία.

ΧΟΡΟΣ

Με λόγο ξάστερο να μου εξηγήσης όλα^
για ποιαν αιτία σ' έπιασε ο Δίας

κ' ἔτσι ἀπρεπα κι' ἄγρια σε βασανίζει·
'πές μας το, αν ο λόγος βλαβερός δεν σου είναι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πόνος για με να τα ιστορήσω και το ίδιο
πόνος να σιωπήσω· κ' ἔτσι κι' αλλέως είναι
δυστυχία. Αμέσως όταν οι θεοί την ἔχθρα
άρχισαν ανάμεσό τους κι' ανεφάνη μεταξύ τους
ο χωρισμός κι' άλλοι ήθελαν να πέση από το θρόνο
ο Κρόνος και νάναι βασιληάς ο Δίας
κι' άλλοι το ενάντιο, εξουσία αυτός ποτέ του
να μη λάβη, δεν δυνήθηκα εγώ τότε
να καταφέρω στη σωστή μου γνώμη τους Τιτάνες,
της Γης και τ' Ουρανού τα τέκνα, γιατί κάθε τρόπον
ήμερο αυτοί καταφρονώντας, ελογάριαζαν με βία
την εξουσία να λάβουν· όμως συχνά η μητέρα Θέμις
και Γαία, που μια με πολλά ονόματα είναι,
τα γραμμένα μου προμάντεψε, πως όχι
με βίαν αλλά με δόλο' ο νικητής θα λάβη
την εξουσία. Μα όσο κι' αν αυτά τους εξηγούσα,
δεν έστεργαν καθόλου να προσέξουν.
Και τότε απ' όλα πιο καλό ελόγιασσα να πάρω
τη μητέρα και μαζί της να σταθώ στο πλάι
του Δία πρόθυμα. Κι' ομόγνωμα δικό του
και δικό μου βούλημα ήταν, να σκεπάσῃ
του Ταρτάρου η σκοτεινή σπηλιά τον Κρόνο
τον πανάρχαιο μαζί μ' όλους τους δικούς του.
Κ' ενώ τέτοια καλά είχε από μένα ο ηγεμόνας
των θεών, πώς μ' ανταμείβει τώρα εσείς ιδέστε!
γιατί έτσι των βασιληάδων φυσικό είναι πάθος
στους φίλους τους δικούς των να μην έχουν πίστι.
Και τώρα το που με ρωτάτε, ποία είναι τάχα
η κατηγόρια που γι' αυτή με τιμωρεί, θα σας ξηγήσω.
Μόλις στον πατρικό του θρόνο ανέβη, αμέσως
δώρα στους θεούς έδωκε, άλλα στον καθένα,
κ' εμοίραζε σ' αυτούς το κράτος του κι' ουδένα
πόνον είχε για τους άμοιρους ανθρώπους, μόνο
εβουλήθη ολάκατρο το γένος των να εξαφανίσῃ
κι άλλο καινούργιο να φυτέψῃ. Και κανένας
σ' αυτά δεν αντεστάθη, εξόν εγώ, που μόνος
τόλμησα να λυτρώσω, τους θνητούς, μην όλοι
χαθούν και καταβούν στον Άδη· και για τούτο
τα βάσαν' αυτά μ' επλάκωσαν, που πόνο
γεμάτα είναι για με και δίνουν θλίψι εις τους άλλους.
Τους θνητούς γιατί ευσπλαχνίσθηκα δεν ηύρα
εγώ ευσπλαχνία, μόνον άσπλαχνα όπως βλέπεις
με κατάντησαν έτσι οι προσταγές του Δία.

ΧΟΡΟΣ

Καρδιά θάχη από σίδερο
και θάχη πλασθή από πέτρα
όποιος δεν κλαίει τη δική σου
συμφορά, ω Προμηθέα.
Τέτοια δεινά τα μάτια μου
δεν απάντεχαν να ιδούν και τώρα
θωρώντας τα πόνεσεν η καρδιά μου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κ' οι εχθροί μου θωρώντας με αισθάνονται λύπη.

ΧΟΡΟΣ

Μην έκαμες πιότερα κι' απ' όσα μου είπες;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Έκαμα έγνοιαν οι θυνητοί να μη έχουν του θανάτου.

ΧΟΡΟΣ

Του κακού αυτού ποιο φάρμακο γι' αυτούς ευρήκες;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μες στης ψυχές τους τυφλές έχω βάλει ελπίδες.

ΧΟΡΟΣ

Μεγάλο καλό εχάρισες σε αυτούς με τούτο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Και τη φωτιά εγώ έδωκα σ' αυτούς ακόμα.

ΧΟΡΟΣ

Και το φλογόμορφο σπέρμα οι πρόσκαιροι κατέχουν τώρα;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Και πλήθος τέχνες απ' αυτό θα μάθουν.

ΧΟΡΟΣ

Αυτή λοιπόν την κατηγόρια δίνοντας σου ο Δίας
με το ανύποπτο αυτό σε τιμωρεί μαρτύριο;
Και τα βάσανά σου τελειωμό δεν έχουν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Άλλον όχι παρά αν εκείνος το θελήσῃ.

ΧΟΡΟΣ

Εκείνος να θελήσῃ; Και πώς; Γιατί το ελπίζεις;
Δεν το νοιώθεις και συ πως έσφαλες, αν και για μένα
να λέω αυτό χαρά δεν είναι και για σε είναι πόνος.
Αλλ' ας τ' αφήσωμ' αυτά και συ κάποιο τρόπο
ζήτησε αυτά τα δεσμά να σου λύσῃ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Δεν είναι δύσκολο όποιος στης δυστυχίες δεν είναι
με γλυκά να συμβουλεύη λόγια εκείνον
που υποφέρει. Όσα πριχού είπες όλα
εγώ τα γνώριζα, και θεληματικώς μου
έκαμα το σφάλμα, δεν τ' αρνούμαι, και γι' αγάπη

των θησαυρών ηύρα ο ίδιος πόνους• όμως με τέτοιες
τιμωρίες δεν απάντεχα να ξεραθώ σε τούτους
τους ψηλούς γκρεμούς, στον έρμο αυτό και άξενο βράχο
καταδικασμένος. Και σεις τα σκληρά μου μαρτύρια
μη μου κλαίτε, αλλά πάλι στη γη πατώντας ακούστε
τα δεινά που μ' ήγραν να τα μάθετε ως το τέλος όλα.
Νοιώστε, συμπονέστε το σκληρό μου μαρτύριο,
τι όμοια η συμφορά συχνοκαθίζει πλάγι
στον ένα ή στον άλλο, τριγυρνώντας ολούθε.

ΧΟΡΟΣ

Όχι αθέλητα μας η φωνή σου
μας έσυρεν εδώ, ω Προμηθέα•
και νά που αλαφροπόδες
τον πολυαγάπητό μας θρόνο
και τον αιθέρα παραιτώντας,
που των πουλιών η πάναγνη είναι
στράτα, θα ζυγώσω
στους άγριους βράχους τούτους
και των βασάνων σου όλη
την ιστορία ποθώ ν' ακούσω.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Από δρόμο μακρυνό εμπρός σου φθάνω, Προμηθέα,
το γοργόφτερο αυτό πτηνό οδηγώντας
με τη θέλησί μου μόνον, δίχως χαλινάρι,
και στη συμφορά σου μάθε απονος δεν είμαι.
Σ' αυτό λογιάζω να με σπρώχνη και το δίκηο,
κι' όξω απ' τη γενειά μους άλλος δεν είναι
που τόση θα του είχα αγάπη όσηνα.
Θα ιδής πως λέω αλήθεια κι' ανωφέλευτος δεν είναι
ο γλυκός μου λόγος• σε τι χρειάζεται, πες μου
να σε βοηθήσω• τι απ' τον Ωκεανό πιο πιστό φίλο
δεν θα μπορέσης να πης ότι έχεις.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τι μου είναι τούτο; Και συ τα βάσανά μου
ήρθες να ιδής, και πώς τ' ομώνυμό σου ρέμμα
και της θεότιτες και βραχόσκεπες σπηλιές σου
παραιτώντας, βάσταξε η καρδιά σου νάρθης
στη γην αυτή που του σιδήρου είν' η μητέρα;
Τα δεινά μου ήρθες να ιδής τάχα και στη δυστυχία μου
μαζί μου να πονέσης. Ιδέ κατάντια!
εμέ το φίλο του Δία, που σύμμαχός του
την εξουσία του εστερέωσα, ιδέ αυτός ο ίδιος
με ποια μαρτύρια τώρα με συντρίβει.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Το βλέπω, Προμηθέα, κι' όσο πολύτεχνος κι' αν είσαι
θωρά πως πρέπει εγώ το πιο καλό να σ' ορμηνέψω:
Τον ίδιο εαυτό σου να γνωρίσης κ' ήθη νέα
να λάβης όπως και νέος τ' ουρανού την εξουσία
επήρε. Γιατί, αν έτσι πειρακτικά και τραχιά λόγια
θα ξαπολάς, ίσως τ' ακούση αυτά ο Δίας.
και ψηλότερα ακόμη αν είναι απ' όπου στέκει,
και τότε το μαρτύριο που έχεις τώρα
παιγνίδι θα σου φαίνεται πως ήταν.

Μόνο για τα τωρινά δεινά, δυστυχισμένε,
μη μιλάς και λυτρωμό του κακού ζήτησε ναύρης.
Τσως παλαιικά σου φαίνονται όσα λέγω,
αλλ' όμως τέτοια η ανταμοιβή είναι πάντα¹
της γλώσσας που μεγάλα λέει, ω Προμηθέα.
Περήφανος πάντα συ μπροστά στα δεινά δεν σκύβεις
και πας γυρεύονταί άλλα να προσθέσης σε όσα
έχεις τώρα• μα τη συμβουλή μου ακολουθώντας,
το πόδι σου σε αγκάθια μην απλώνης.
μια που βλέπεις άγριος ηγεμόνας να ορίζῃ
κι' ανεξέλεγκτος. Τώρα εγώ πάω, κι' αν μου είναι
δυνατό θα δοκιμάσω απ' το μαρτύριο τούτο
να σε γλυτώσω• αλλά ήσυχος μένει και τη γλώσσα κράτα.
Εσύ που νου περίσσιον έχεις, δεν γνωρίζεις
πως γλώσσα ελεύθερη αιμάρητη δεν μένει;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σε ζηλεύω που κ' εις εσέ δεν ηύραν κατηγόρια
πως τη συμφορά μου τολμάς να συμπονέσης.
Όμως τώρα έγνοια μη λάβης• γιατί ο Δίας να στέρξη
μην ελπίζης• εύκολα δεν συγχωράει εκείνος• μόνο
ιδές μη συ ο ίδιος δώθε γυρνώντας πάθης.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Καλύτερα τους άλλους ξέρεις να διδάξης
παρά τον εαυτό σου• όπως τα έργα μου το δείχνουν
κι' όχι τα λόγια• αλλά την προθυμία τη δική μου
μην εμποδίζης• το πίστευω εγώ πως θα μου δώση ο Δίας
χάρι, απ' τα δεινά να σε λυτρώσω ετούτα.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πάντα γι' αυτά θα σ' επαινώ κι' ουδέ θα πάψω
τον έπαινο, που τόσο δείχνεις μου καλή γνώμη.
αλλ' όμως τίποτε μην κάμης• γιατί θάναι
άσκοπο κι' ανωφέλευτο για μένα το ό, τι κάμεις.
Μόνο ήσυχος και παρόμερα εσύ μένεις,
γιατί εγώ δυστυχισμένος αν και είμαι, αλλ' όμως
δεν θα ήθελα γι' αυτό σε άλλους πολλούς να λάχουν
δυστυχίες• όχι, διόλου δεν θα ήθελα γιατί κ' η τύχη
του αδελφού μου του Ατλαντα με θλίβει, που ορθός στέκει
στα εσπερία μέρη και της γης και τ' ουρανού της στήλες
στους άμους του κρατάει βάρος, που δεν μπορεί να τ' αγκαλιάση.
Και της Γης το τέκνο, τον κάτοικο των Κιλικίων άντρων,
σαν είδα εγώ, πόνεσε η ψυχή μου, εκατοκέφαλο αυτός τέρας
άγριο, πολεμικό, να πέφτη νικημένος,
ο φοβερός Τυφών, που αγνάντια σ' όλους τους θεούς αντάμα
'στάθη και φόνος σφύριζε απ' τα φριχτά του τα λαρύγγια,
και λάμψι γοργόφωτη άστραφτέ του από τα μάτια,
τότε που ήθελε την εξουσία του Δία να γκρεμίσῃ.
Μα του Δία τον βρήκε το άγρυπνο το βέλος,
η θεόριχτη αστραπή η φλογισμένη, που έρριξε τον
μακρυά απ' της μεγαλόγες φοβέρες του. Και χτυπημένος
στης καρδιάς το φράχτη, εγίνηκε όλος
στάχτη και η ορμή του εκόπηκε, ώστε τώρα
ανώφελο και παραπεταμένο το κορμί του
κοίτεται δίπλα στου πελάου το στενό, από κάτω
απ' της ρίζες της Αίτνας πλακωμένο,
και στης κορυφές της καθιστός σφυροκοπάει ολοένα

ο Ήφαιστος, ως που μιαν ημέρα να ξεσπάσουν 'κείθε
ποταμοί φωτιάς και μ' άγριες σαγόνες να ξεσχίσουν
τους πλατείς και καρπερούς της Σικελίας κάμπους.
Με τέτοια θα ξεσπάσῃ όργιτα ο Τυφών γύρω σκορπώντας
βέλη θερμά μιας ζάλης πύρινης κι' αχόρταγης, αν κ' είναι
απ' του Δία τ' αστροπελέκι ασβολωμένος. Πολλά ξέρεις
κ' εμέ χρεία δεν έχεις να σε μάθω• τον εαυτό σου
φύλαγε όπως ξέρεις. Και την κακήν τύχη που μ' ηύρε
θα υπομείνω εγώ ως που η οργή του Δία να ξεθυμάνη.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Όμως τούτο, Προμηθέα, δεν το γνωρίζεις,
πως του άρρωστου θυμού είναι γιατρός ο λόγος.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αν πρόκειται όχι ολόμεστο θυμό να λιγοστέψης
την ώρα που την καρδιά ζητάς να μαλακώσης.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Κι' αν προβλέποντας κανείς το μάταιον, όμως να ενεργήσῃ
τολμά, τι κακό σε αυτό ξεκρίνεις, πες μου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μάταιο έναν κόπο κ' ελαφρόνον κρίσι.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Αφησέ με τέτοια νάχω αρρώστια• κέρδος είναι
μεγάλο νάχης εσύ νου κι' άλλος να μη νοιώθη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αλλά δικό μου το σφάλμα θα λογίσουν τούτο.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Ξεκάθαρα τα λόγια σου άπρακτο με στέρνουν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Για να μη κάμη ο θρήνος σου κι' εχθρούς σ' εσένα.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Μήπως αυτόν που τη μεγάλη αρχή κατέχει τώρα;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πρόσεχε μην αυτός κάποτε οργισθή με σένα.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Ως προς αυτό τη δική σου συμφορά έχω οδηγήτρα.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πήγατινε, φύγε και τη γνώμη που έχεις κράτα.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Στο ξεκίνημα μ' ηύρε ο λόγιος σου. Του αιθέρα το μέγα πλάτος σχίζει το τετράσκελο πτηνό με τα πτερά του και χαρά του θα είχε στον καλό του σταύλο να γονατίσῃ

ΧΟΡΟΣ

Στροφή α'.

Για την κακή σου τύχη
κλαίω εγώ, ω Προμηθέα,
και δακρυστάλακτο ένα ρέμμα
απ' τα καλά μου μάτια βρέχει
με υγρές πηγές τα μάγουλά μου,
τι άσπλαχν' ο Δίας κυβερνώντας
με δικούς του νόμους, σκήπτρο
περήφανο στους θεούς δείχνει.

Αντιστροφή α'.

Και με στόνους φωνάζει όλ' η χώρα
τη μεγάλη σου κλαίγοντα δόξα,
εσένα και των δικών σου, την αρχαιόπρεπη.
Κι' όσοι της Ασίας την άγια χώρα
έχουν, στέρεα εκεί κατοικώντας,
όλοι συμπονούν τα πολυστέναχτα δεινά σου.

Στροφή β'.

Κι' όσες στης Κολχίδος τη χώρα
κατοικούν παρθένες, στη μάχη
ατρόμητες, κι' όλα τα πλήθη
των Σκυθών, που του κόσμου την άκρη
έχουν, κοντά στη Μαιώτιδα λίμνη,

Αντιστροφή β'.

κι' ο πολεμικός της Αραβίας ανθός
κι' όσοι στους ψηλόκρημνους βράχους
του Καυκάσου έχουν κάστρα,
που στρατός είν' μ' αγριόβροντες λόγχες.

Επωδός

Ένα μόνο θεό στο μαρτύριο,
Τιτάνα, με σφιχτές αλυσίδες δεμένον,
τον Άτλαντα, είδα εγώ πιο πρώτα,
που με δύναμι ασύγκρητη πάντα
βαστά τον ουράνιο θόλο στης πλάτες.
Χιυπώντας τον βουίζει του πελάου η ζάλη,
τα βύθη βογγάν κι' απ' της γης τα βάθη
βροντά κούφια ο τρισκόταδος Άδης
και των ποταμών των ωραίων το ρέμμα
με θλίψι συμπονέτρα στενάζει.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μη παίρνετε γι' ανάπαυσι μηδέ για θράσος
τη σιωπή μου• μαύρη μια σκέψη σχίζει την καρδιά μου,

που βλέπω έτσι τον εαυτό μου ατιμασμένο. Άλλ' όμως στους νέους αυτούς θεούς τα δώρα όσα έχουν ποιος άλλος από εμέ σωστά τάχει ορίσει; Μα τα σκοπώ αυτά• γιατί θα τάλεγα σε σας, όπου όλα τα ξέρετε; και μόνον των θητών τα πάθη ακούστε πως αυτούς που άγνωροι πριν ήσαν, γνώστι έκαμα νάχουν και μυαλό να βάλουν. Να κατηγορήσω αυτούς με τούτο εγώ δεν θέλω, αλλά μ' όσα έδωκα την καλοσύνη μου να δείξω, τι πρώτα βλέποντας αυτοί του κάκου εβλέπαν κι' ακούοντας δεν άκουαν, κι' όμοιοι με των ονείρων τους ίσκιους, ανακάτευαν όπως ετύχαινε όλα για πολύν καιρό, κι' ούτε πλιθοτισμένα σπίτια λιακωτά εγνώριζαν, ούτε την τέχνη του ξύλου, μόνο σε σκαφτές σπηλιές αυτοί εζούσαν σαν τα πολυκίνητα μυρμήγκια, μες στα ανήλια βάθη των άντρων, και μήτε του χειμώνα βέβαιο είχαν σημάδι μήτε της ανθοευδιασμένης άνοιξης και μήτε του καρπερού καλοκαιριού• κι' όλα ενεργούσαν άγνωρα, ως που εγώ τους έδειξα των άστρων της ανατολές και της δυσκολογνώριστες δύσες. Και την έξοχη τέχνη του αριθμού τους ηύρα και των γραμμάτων τη σύνθεσι κι' ακόμα τη μημη, που όλων είναι εργατική μουσογεννήτρα. Κ' εγώ πρώτος στο ζυγόν έζεψα τα κτήνη στης ζεύγλες να δουλεύουν σκλάβα, κ' έτσι διάδοχοι των θητών στους τρανούς κόπους να γίνουν, και κάτου απ' τ' άρματα έβαλα ημερωμένα τ' άλογα, δόξα ακριβή του πλούτου. Κι' άλλος παρά εγώ κανείς τα λινόφτερα δεν ηύρε, τα θαλασσόδρομα των ναυτικών αμάξια. Και τέτοιες ο άμοιρος για τους θητούς έχοντας εύρει τέχνες, δεν βρίσκω ατός μου τρόπο να γλυτώσω απ' αυτή τη συμφορά οπού έχω τώρα.

ΧΟΡΟΣ

Σ' ευρήκε άπρεπο κακό και χάνοντας τα φρένα πλανιέσαι• κι' όπως κακός γιατρός, σε αρρώστια πεσόντας λιγοψυχάς• κι' ουδέ να βρης γνωρίζεις με ποια φάρμακα τον εαυτό σου τώρα να γιατρέψης.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αν και τ' άλλα ακούσης, πιότερο εσύ θα σαστίσης τι τέχνες εσοφίσθηκα και δόλους. Και το μεγαλύτερο είναι, που αν κάνεις έπεφτε σ' αρρώστια, κανένα γιατρικό γι' αυτόν δεν ήταν μήτε φαγώσιμο, μήτε πιώσιμο κανένα, μηδ' αλειφτό, αλλ' απ' την έλλειψη φαρμάκου αδυνάτιζαν, ως που μαλακά φάρμακα να σμίγουν εγώ τους έδειξα, που πολεμούν όλες της αρρώστιες. Και τρόπους μαντικής πολλούς αράδιασα και πρώτος ξεχώρισα ποια απ' τα ονείρατα είναι οπτασίες και κλήδονες δυσκολογνώριστους τους έδειξα, κι' ακόμα να ξεδιαλύνουν τους έδειξα το συναπάντημα του δρόμου. Και για των γυρτόνυχων πουλιών το πέταγμα είπα ποια καλοσήμαδα και ποια ανάποδα είναι και τι λογής τάγισμα καθένα απ' αυτά έχει και ποιες είν' οι έχθρες κ' οι έρωτες κ' οι σύναξές τους. Και το καθάρισμα των σπλάχνων και, τι χρώμα αν έχουν και ποιες καλόμορφες η χολή κι' ο λοβός όψει,

στους θεούς αρέσουν και του κρέατος τα κομμάτια
κνισσικεπασμένα πυρώνοντας και τη μακρυά ράχη
σε δυσκολομάθητη αδήγησα τους θυνητούς τέχνη•
και τα μάτια τους ἀνοιξα για τα σημάδια
των φλογών, που κατασκότεινα γι' αυτούς πριν ήσαν.
Αυτά ἔτσι ἔγιναν όμως και ποιος θα πη ὅτι βρήκε
πριχού από με αφελήματα για τους ανθρώπους
απ' όσα μέσα στης γης τα βάθη είναι κρυμμένα,
το χαλκό, το σίδερο και το χρυσάφι και τ' ασήμι;
Κανείς δεν θα το ειπή — το καλοξέρω —
εξόν μάταια αν θέλη να φλυαρήσῃ.
Κοντολογής όλα μ' ἔνα λόγο μάθε τα• όλες
οι τέχνες απ' τον Προμηθέα στους θυνητούς διοθήκαν.

ΧΟΡΟΣ

Μην αφελής τώρα τους θυνητούς πιότερο παρ' όσο
πρέπει και μη αμελής τον εαυτό σου, πούναι
σε δυστυχία• γιατί εγώ μεγάλη έχω ελπίδα
πως τα δεσμά σου όταν λυθούν αυτά, θα γίνης
πάλι δυνατός όχι λιγότερος απ' τον Δία.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μοίρα τελειωτική δεν είναι ακόμη πεπρωμένη
τέτοιο να δώση σ' αυτά τέλος• και μονάχα
μύρια βάσανα και συμφορές σαν με λυγίσουν,
απ' τα δεσμά μου τότε θα γλυτώσω• τι είναι η τέχνη
πολύ αδυνατώτερη από την ανάγκη.

ΧΟΡΟΣ

Ποιος της ανάγκης είναι κυβερνήτης;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Οι τρίμορφες Μοίρες κ' οι ενδυμήτρες Ερινύες.

ΧΟΡΟΣ

Ωστε απ' αυτές αδυνατώτερος κι' ο Δίας είναι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κι' αυτός δεν μπορεί το γραφτό του να ξεφύγη.

ΧΟΡΟΣ

Και τι είν' γραφτό του παρά πάντα να άρχη;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αυτό δεν θα το μάθης και μη ερώτα.

ΧΟΡΟΣ

Κάτι φοβερό θάνατο αυτό που κρύβεις.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Άλλα μελέτησέ μου, τι καιρός δεν είναι

να ξεστομίσω αυτό, και να το κρύψω
πρέπει όσο δύναμαι, γιατί φυλάγοντάς το μόνο
απ' τάπρεπα δεσμά και τα μαρτύρια θα γλυτώσω.

ΧΟΡΟΣ

Στροφή α'.

Ποτέ ο Δίας, που όλα κυβερνά,
ας μη βάλη τη δύναμί του αντίπαλο της δικής μου γνώμης•
και μ' ευλαβητική θυσία σφαχτών βωδιών
ας μη χρονίσω τους θεούς να ζυγώσω
κοντά στ' άσβεστο διάβα του πατέρα Ωκεανού.
Κι' ας μην αμαρτιάνω με λόγια,
μόν' αυτή μου η γνώμη μέσα μου ας μένη
και ποτέ να μη λυώση.

Αντιστροφή α'.

Γλυκύτατο είναι με θαρρετές ελπίδες
της μακρυάς ζωής να διαβαίνης το δρόμο
τρέφοντας μ' αθώες χαρές την καρδιά σου.
Αλλά τα μύρια δεινά που σε σπαράζουν
θωρώντας φρίττω
Γιατί χωρίς να φοβηθής τον Δία
αυτόγνωμα εσύ, Προμηθέα,
πολυγνοιάζεσαι για τους θητούς.

Στροφή β'.

Ιδές πόσο άχαρη, φίλε, είν' η χάρι•
πες πού είναι δύναμι για σένα τώρα;
ποιαν απ' τους θητούς έχεις βοήθεια;
Δεν ξέκρινες τάχα την αργοκίνητη ατονία,
που όμοια όπως σ' όνειρο κρατά εμποδισμένο
το γένος το τυφλό των ανθρώπων;
Ποτέ την αρμονία του Δία
δεν περνάν οι βουλές των θητών.

Αντιστροφή β'.

Γνώρισα τούτα θωρώντας
την κακή σου κατάντια, Προμηθέα.
Κ' ήρθε μου τώρα σκοπός τραγουδιού
αλλοιώτικος, παρ' όταν σου τραγουδούσα
τον Υμένεο σιμά στο λουτρό
και στην κλίνη την ημέρα του γάμου,
όταν την ομόπατρη Ησιώνη πήρες
πείθοντάς την με δώρα
γυναίκα σου ομοκρέββατη να γίνη.

ΙΩ

Ποια γη; ποιο γένος; ποιον να ειπώ ότι βλέπω
μ' αυτά τα χαλινάρια στ' ακροβράχια
να παραδέρνω;
Ποιας αμαρτίας τιμωρία λαμβάνεις;
Πες μου σε ποιο μέρος
της γης πλανέθηκα η καύμένη.
Ω! ωιμέ, ωιμένα.
Πάλι την άμοιρη κάποιο κεντρί με κεντάει
το φάντασμα του γηγενούς Αργου, ω γη, μάκρυνέ το•

φοβιόύμαι το μυριόμματο βοσκό θωρώντας.
Κ' ἔρχετ' αυτός με δολερό το μάτι,
που ουδέ πεθαμμένον η γη τον σκεπάζει,
μονάχα εμέ τη μαύρη
κυνηγά, περονώντας τον Αδη
και νηστικιά με κάνει στου γιαλού να πλανιέμαι την άμμο.

Στροφή

Κι' αχολογάει κερόπλαστη η φλογέρα
τον υπνοδότη αχό της. Άλλοι κι' ωιμέ,
ωιμένα, ως πού με παν πέρα
τα μακρυνά τα ξεπλανέματά μου.
Σε τι, ω τέκνο του Κρόνου, σε τι
μ' ηύρες φταίχτρα και με μπλέκεις
σε τούτα τα δόλια δεινά;
Κι' οιστρήλατη, τη μαύρη από φόβο
έτσι με βασανίζεις, ωιμέ;
Με φωτιά κάψε με ή θάψε με μέσα στη γη,
δος με στα ψόρια του πελάου βορά•
την τέτοια χάρι μη μ' αρνηθής, βασιληά.
Πολύ μ' εκουράσαν οι πολύπλανοι δρόμοι
κι' ουδέ ξέρω το πώς τα δεινά θα ξεφύγω.
Ακούς την ευχή εμέ της βοϊδοκέρατης κόρης;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Την οιστρόπληκτη πώς να μην ακούσω θυγατέρα
του Ινάχου, αυτήν που μ' έρωτα την καρδιά ζεσταίνει
του Δία και για τούτο από την Ήρα μισημένη
σε μακρυνούς αθέλητά της τρέχει ολοένα δρόμους;

ΙΩ

Πώς με του πατέρα μου τόνομα με κράζεις;
Ω, ποιος, πολυβασανισμένε, πες μου ποιος είσαι,
που εμέ την άμοιρη αλάθευτα ονομάζεις;
και το θεοκυνήγητό μου τούτο
κακό ξέρεις το, που με μαραίνει
μ' ένα κέντρισμα μανίας;
Αφάγωτη, με σκίρτημα τυραγνισμένο
γιοργά ήρθα, ωιμένα, νικημένη
απ' την άγρια όργιτα της Ήρας.
Άλλος, αλλοίμονο, πολύπαθος ποιος είναι
τα βάσανά μου νάχη; Όμως συ τώρα
ξεδιάλυνέ μου τι μέλλεται ακόμα
να πάθω και με ποιο τρόπο τα βάσανά μου
μπορεί να γιατρευθούν• δείξε μου, αν ξέρης,
μίλησε, πες το σ' εμέ την παρθένα
την άμοιρη, που παραδέρνω.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ξάστερα θα σου φωνάξω ότι ζητάς να ξέρης,
χωρίς να μπλέξω αινίγματα, μόνο μ' αλήθεια,
όπως το στόμα καθείς στο φίλο του πρέπει ν' ανοίγη.
Τον δωρητή της φωτιάς προς τους ανθρώπους,
τον Προμηθέα, βλέπεις μπροστά σου.

ΙΩ

Ω εσύ ωφέλεια των θυητών όλων,
άμοιρε Προμηθέα, πώς παθαίνεις τούτα;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μόλις τώρα ἐπαψα κλαίοντας τα βάσανά μου.

ΙΩ

Κ' εμέ μια χάρι δεν θάστεργες να κάμης;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πες τι από με θέλεις• όλα θα τα μάθης.

ΙΩ

Στο βράχο αυτό ποιος σ' ἔχει καρφώσει πες μου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Του Δία το θέλημα και του Ηφαίστου το χέρι.

ΙΩ

Και για ποιο σου αμάρτημα την τιμωρία λαβαίνεις;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αρκετό σου είναι ό,τι σου ἔχω φανερώσει.

ΙΩ

Και των βασάνων εμέ της άμοιρης ακόμα
φανέρωσέ μου ποιο το τέρμα θάναι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Καλύτερά σου αυτό να μην το μάθης.

ΙΩ

Μα ό,τι κι αν μέλλεται να πάθω μη μου κρύψης.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Την τέτοια χάρι που ζητάς δεν τη ζηλεύω.

ΙΩ

Και γιατί τάχα αργείς ξάστερα να μου πης όλα;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μόν' από φόβο μην θολώσω τα συλλογικά σου.

ΙΩ

Μη νοιάζεσαι γι' αυτό πιότερο από μένα που το θέλω.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μια που το θέλεις, το λέγω κι' άκουσέ με.

ΧΟΡΟΣ

Στάσου ακόμη• κ' εμέ κάμε μια χάρι.
Πρώτ' ας τη ρωτήσουμε τα βάσανά της
να τα ιστορήση πριν, κ' ύστερ' ας μάθη
από σε τα μελλόμενά της πάθη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ιώ, τη χάρι αυτή δεν πρέπει ν' αρνηθής στης κόρες,
γιατί είναι του πατέρα σου αδελφάδες•
και λογιάζω πως ανάξια κανείς δεν χάνει
τον καιρό, σαν δυστυχίες ιστορή με κλάμα πόνου
κι' όσοι ακούνε του αποκρίνονται με δάκρυ.

ΙΩ

Δεν δύναμαι να μη δεχθώ το ρώτημά σας,
κι' όλα, τα που ρωτάτε, ξάστερα θ' ακούστε,
αν και με πιόνει κλάμα στη διήγησί μου,
του πώς ήρθε βαρυχειμονιά σ' εμέ, και της μορφής μου
ο χαλασμός εμέ της άμοιρης πώς ήρθε.
Φαντάσματα ονείρων τη νύχτα συχνοτριγυρνώντας
στα παρθενικά μου δώματα μ' εξεπλανεύαν
μ' απλά λόγια τέτοια: «Μυριευτυχισμένη κόρη,
γιατί παρθένα μένεις, ενώ στο χέρι σου είναι
πολυδιξασμένος γάμος; Ερωτικό ένα βέλος
καίει το Δία για σε και λαχταράει εκείνος
την αγκαλιά σου. Τέτοια, παιδί μου, κλίνη
μη την καταφρούνέσσης, μόν' έβγα στο πλατύ λιβάδι
της Λέρνης, όπου βόσκουνε του Ινάχου
τα βώδια και τα πρόβατα, ως που να σβύσῃ
απ' του θεού το μάτι ο ερωτικός του πόθος».
Όνειρα τέτοια κάθε νύχτα ερχόνταν
σ' εμέ την άμοιρη, ως που δεν βάσταξε η καρδιά μου
κ' είπα τα οράματα της νύχτας στον πατέρα.
Κ' εκείνος θεοπρόπους στην Πυθώ και στη Δωδώνη
στέρνει πολλούς για να ρωτήσουν
με ποια λόγια ή έργα θα μπορέση
ν' αρέση στους θεούς. Κι' αυτοί εγυρίσαν
κ' έφεραν χρησμούς που άσχημα εξηγιόνταν
και σκοτεινά και δύσκολα ήσαν ειπωμένοι.
Και τέλος ξάστερο μήνυμα στον Ίναχο ήρθε
καθαρά προστάζοντάς τον να ξαπολύσῃ εμένα
κι' απ' το σπίτι κι' απ' τη χώρα να με διώξῃ,
στ' άκρα πέρατα του κόσμου να πλανώμαι.
Κι' αν δεν στέρη, φλογερός θάρθη απ' τον Δία
κεραυνός π' όλη τη γενειά θα ξεπαστρέψῃ.
Στα μαντεύματα αυτά υπακούοντας του Λοξίου
μ' έδιωξε και μ' επέταξε απ' το σπίτι
άθελην άθελος, γιατί τούτο να κάμη
τον ανάγκαζε ο χαλινός του Δία.
Κ' ευθύς η όψι μου και τα φρένα αναποδιάσαν
κ' έχοντας κέρατα, ως θωρείτε, κεντημένη
απ' του οίστρου το κεντρί, μανιακά σκιρτώντας
ωρμούσα στο καλόπιστο ρέμμα της Κερχνείας
και στα υψώματα της Λέρνης• κ' ένας ντόπιος βοηδολάτης

άσπλαχνος στην καρδιάν, ο Άργος, τα πατήματά μου
ακολουθούσε, κυττώντας με μ' άγρια μάτια.
Μ' αναπάντεχος θάνατος αιφνήδιος έκοψέ του
τη ζωή. Κ' οιστρόπληκτη εγώ με θεϊκό καμτσίκι
διώχνομαι από γη σε γη. Άκουσες τα γενομένα,
κι' αν μπορής να ειπής ποιες μέλλονται μου θλίψες
φανέρωσ' τα• κι' όχι από ευσπλαχνία με λόγια
ψεύτικα να με ζεσταίνης• γιατ' η πιο άσχημη αρρώστια
λέω πως είναι τα φτιασμένα λόγια.

ΧΟΡΟΣ

Ωιμέ, ωιμέ, στάσου, αλλοίμονο.
ποτέ μου, ποτέ μου
δεν απάντεχα τέτοια απόκοτα
λόγια να φθάσουν
στην ακοή μου•
ουδέ τόσο κακοθώρητα κι' αβάσταχτα
δεινά, συμφορές, φόβοι, περνώντας
πέρα ως πέρα τη ψυχή μου να παγώσουν.
Αλλοίμονο, αλλοί, ω μοίρα κι' ω μοίρα,
έφριξα βλέποντας της Ιούς τα δεινά.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πρόωρα στενάζεις κ' είσαι φόβο γεμάτη•
στάσου ως που και τα λοιπά να μάθης.

ΧΟΡΟΣ

Λέγε, ιστόρησε• γλυκό στους παθιασμένους είναι
να μάθουν από πρωτήτερα τον επίλοιπο πόνο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ό, τι πριχού ποθούσατε, εύκολα ελάβατε από μένα,
γιατί ζητούσατε πρώτα ν' ακούστε η ίδια
να ιστορήση το μαρτύριο της• κι' ακούσετε τώρα
τάλλα πάθη όσα μέλλεται να λάβῃ
απ' την Ήρα η κόρη ετούτη. Και συ του Ινάχου
σπέρμα, τα λόγια μου βάλε στο νου σου
να μάθης έτσι του δρόμου σου το τέρμα.
Στρέψε απ' εδώ πρώτα, απ' όπου βγαίνει ο ήλιος,
και προς τους ανόργωτους τράβα τους κάμπους.
Στους Σκύθες θα φθάσης τους πλανήτες που σε πλεκτές στέγες
μετέωροι κατοικούν σε καλότροχα πάνω αμάξια
και μακροβόλα τόξα πάνω στον ώμο φέρνουν.
Σ' αυτούς μη πλησιάσης, αλλά σιμώνοντας στης ράχες
όπου βογγά το κύμα, διάβα παραπέρα.
Κι' αριστερόθε του σιδέρου οι εργάτες
οι Χάλυβες οικούν, κι' απ' αυτούς φυλάξου,
γιατί ανήμεροι είναι κι' απλησίαστοι στους ξένους.
Και σε ποταμό υβριστή – όνομα και πράμμα –
θα φθάσης και μη τον διαβής, τι καλοπέραστος δεν είναι,
προτού φθάσης να ιδής τον Καύκασο τον ίδιο
τον υπερύψηλο, που απ' τα μηνίγγια του ο ποταμός ξεσπάει
την ορμή του. Κ' εκεί πρέπει εσύ περνώντας
της αστρογείτονες κορφές του να μπης στο δρόμο
της μεσημβρίας εκεί όπου θα βρης της Αμαζόνες
της μίσανδρες. Αυτές μιαν ημέρα θε να χτίσουν
τη Θεμίσκυρα κοντά στον Θερμόδοντα, όπου κ' η τραχειά είναι

της Σαλμυδησού η σαγόνα, εχθρόξενη στους ναύτες,
μητριά των καραβιών. Αυτές θα σ' οδηγήσουν
πολύ πρόθυμες• και στο στενό των Κιμμερίων
θα φθάσης, μέσ' στης στενές της λίμνης πύλες,
που αφήνοντάς το πρέπει τολμηρά να ξεπεράσης
τη μάνδρα τη Μαιωτική• και μεγάλη φήμη
του ταξειδιού σου πάντα στους θησητούς θα απομείνη.
Και Βόσπορος το πέρασμα θα ονομασθή από σένα.
Θ' αφήσης τότε της Ευρώπης της χώρες
και στης στεριές θα φθάσης της Ασίας.
Δεν σας φαίνεται λοιπόν των θεών ο βασιλέας
πως το ίδιο ως προς όλα βίαιος είναι,
που θεός αυτός με μια θησητή να σμίξη
ποθώντας, την επαράδειρε ἔτσι;
Πικρός, ω κόρη, σου έλαχε μνηστήρας
γάμου. Τι τα λόγια που τώρα έχεις ακούσει
λόγιαζε πως δεν είναι ούτε η αρχή για σένα.

ΙΩ

Αλλοί μου, αλλοί, κι' αιμένα!

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Φωνάζεις τώρα και στενάζεις• όμως τι θα κάμης
όταν και τα επίλοιπα δεινά σου μάθης;

ΧΟΡΟΣ

Κι' άλλα λοιπόν βάσανα θα ειπής δικά της;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κακοφούρτουνο ένα πέλαγο βασάνων.

ΙΩ

Τι μ' αφελεί να ζω τάχα και γιοργά δεν τρέχω
να ριχτώ απ' αυτόν εδώ τον γκρεμό του βράχου,
ώστε σωριάζοντας χάμου απ' τα βάσανά μου όλα
ίσως γλυτώσω; Τι καλύτερο είναι
μια φορά να πεθαίνη κανένας παρ' όλες
της μέρες της ζωής του άθλια να πάσχῃ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Πόσο δύσκολα εσύ θα βαστούσες τα δικά μου
μαρτύρια, που πεπρωμένο δεν είν' να πεθάνω!
γιατί αυτό γλυτωμός απ' τα βάσανα θα ήτον.
Και τώρα του κακού μου τελειωμός δεν είναι
πριχού ο Δίας απ' την εξουσία ξεπέση.

ΙΩ

Θα ξεπέση κάποτε απ' την εξουσία ο Δίας;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Θαρρώ πως τέτοια βλέποντας συμφορά θα χαιρόσουν.

ΙΩ

Καὶ πώς ὄχι, που απ' τον Δία εγώ ταλαιπωρούματ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μπορεῖς λοιπόν να ξέρης πως αυτό θέλει γίνεται.

ΙΩ

Καὶ ποιος του βασιληά το σκήπτρο θα τ' αρπάξῃ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Του εαυτού του αυτός ο ίδιος από ἀμυαλη σκέψι.

ΙΩ

Καὶ με ποιο τρόπος φανέρωστ' το, αν δεν σου φέρνη βλάβη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Θα κάμη τέτοιο γάμο, που μια μέρα θα τον θλίψη.

ΙΩ

Με θεά ή γυναίκα; πες μου αν να ειπωθή μπορεί τούτο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τι με ρωτάς; Δεν μπορεί να ειπωθούνε τα τέτοια.

ΙΩ

Καὶ θα τον πετάξῃ η ομοκρέββατη από τον θρόνο;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Γιατί γυιό δυνατότερο του πατέρα θα γεννήσῃ.

ΙΩ

Καὶ δεν υπάρχει γι' αυτόν γλυτωμός της τέτοιας τύχης;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Όχι, πριν εγώ απ' τα δεσμά τούτα λυμένος. . . .

ΙΩ

Καὶ ποιος θα σε λύσῃ, αν δεν το θέλη ο Δίας;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κάποιος απόγονός σου πρέπεται νάναι εκείνος.

ΙΩ

Τι είπες; ένα παιδί μου απ' τα δεινά θα σ' απαλλάξῃ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Στη γέννα την τρίτη και δεκάτη ακόμα.

ΙΩ

Αυτή η χρησιμολογία ευκολονόητη δεν είναι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κι' ουδέ τα βάσανά σου μη ζητάς να μάθης.

ΙΩ

Δίνοντάς μου ένα καλό, μη κατόπι μου το πέρνης.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Από τους δυο λόγους θα σου χαρίσω εγώ τον ένα.

ΙΩ

Ποιους; εξήγησέ μου πριν και δος μου να εκλέξω.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σου δίνω κ' έκλεξε• ξάστερα να σου ιστορήσω
ή τα λοιπά σου βάσανα ή αυτόν που εμέ θα ξελύση.

ΧΟΡΟΣ

Θέλησε συ την μια απ' αυτές της χάρες
σε τούτην να κάμης κ' εις εμέ την άλλην
και μη τα λόγια μου περιφρονήσης• πες σε τούτην
την επίλοιπη περιπλάνησί της κ' εις εμένα
πες ποιος θα σε λύση• τι εγώ θέλω να το μάθω.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μια που το ζητάει, εγώ ενάντιος δεν θα είμαι
ώστε να μη σας φανερώσω το που επιθυμείτε.
Εις σε πρώτα, Ιώ, θα ειπώ την πολυταραγμένη
περιπλάνησι, που χάραξέ την μέσα στας δέλτους
του νου σου. Όταν περάσης το ρεύμα αυτό πούναι
σύνορο των δυο ηπείρων, προς της ανατολές που φλογισμένες
έχουν όψες ηλιόβριθες . . .
περνώντας του πελάου το φλοίσβο, ώστε να φθάσης
στους Γοργόνειους κάμπους της Κισθήνης, όπου
μένουν οι Φορκίδες, τρεις κόρες γηραλέες,
πώχουν μορφή κύκνου κ' ένα μόνον μάτι κ' ένα δόντι
κι' ούτ' ο ήλιος με της ακτίνες του ποτέ της βλέπει
μήτε η σελήνη η νυκτικιά ποτέ της.
Και κοντά τους τρεις φτερωτές είν' αδελφές τους
φιδομαλλούσες, οι ανθρωπομίσητες εκείνες Γοργόνες,
που κανείς θνητός ιδόντας τες στη ζωή δεν εστάθη.
Τούτο για προφύλαξι έτσι σου το λέγω.
Κι' άκουσε έν' άλλο θώρημα φοβερό, γιατί πρέπει
να φυλαχθής απ' τους Γρύπες, τους μυτεροστόμους
σκύλλους του Δία, τους μουγγούς κι' απ' το μονόφθαλμο το πλήθος
το καβαλλάρικο των Αριμασπών, που κατοικούνε
στο χρυσό νερό του ποταμιού του Πλούτωνος τριγύρω.

Συ μη τους ζυγώνης. Κ' εις απόμακρη θα φθάσης χώρα
σε φυλή μαύρη που κοντά στου Ηλιού της πηγές οικούνε,
όπου είναι ο ποταμός Αιθίοψ. Τράβα δίπλα στης όχθες
τούτου, ως που την κατεβασιά να φθάσης όπου ρίχνει
το καλόπιστο και σεπτό νερό του ο Νείλος
απ' της Βύβλινες της ράχες. Κι' αυτός θα σ' οδηγήσῃ
στην τρίγωνη Νειλέικη γη, όπου είναι πεπρωμένο
εσένα, Ιώ, και των παιδιών σου μια αποικία να χτίστε
μακρυνή. Κι' αν σκοτεινό απ' αυτά κανένα
σου είναι και δυσκολόβρετο, ξαναειπέ μου το εμένα
και ξάστερα καλόμαθε το, γιατί κι' όλα έχω
αδειά περσότερη εγώ απ' δση θέλω.

ΧΟΡΟΣ

Αν τίποτ' άλλο ακόμη επίλοιπο ή λησμονημένο
μπορείς να της 'πής για την πολυπαθιασμένη
περιπλάνηςί της, λέγε το• μ' αν όλα ειπωμένα τάχεις,
κάμε κ' εμάς τη χάρι που ζητάμε, ως ενθυμείσαι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Άκουσε αυτή όλο του δρόμου της το τέρμα.
Μα όμως για να ξέρη πως δεν έχασε τον κόπο
ακούοντάς με, τώρα θενά ειπώ τα πάθη
όσα τράβηξε πριχού εδώ φθάση, δίνοντας εγώ τούτη
την απόδειξι πως αληθινά τα λόγια μου είναι.
Της ιστορίες όμως της περισσές θα παραλείψω
και σ' αυτό μόνο θα ερθώ της περιπλάνησης το τέλος.
Όταν τέλος έφθασες στων Μολοσσών τους τόπους
και της ψηλόρραχης Δωδώνης, όπου ο θρόνος είναι
και τα μαντεία του Θεσπρωτού Διός και – θάμα
απίστευτο – όπου οι δρύες μιλούν κι' οπού σε χαιρετίσαν
ξάστερα και διόλου αινιγματικά ως γυναίκα
μελλάμενη του Δία, πολυδιξασμένη,
που κάπως τα λόγια αυτά σ' αρέσαν,
εκείθε οιστροκεντρισμένη έφθασες στο δρόμο
τ' ακρογιαλιού, στης Ρέας τον κόλπο το μεγάλο
απ' όπου σε δρόμους παράδειρες ξαναπερπατημένους.
Κι' αυτός του πόντου ο κόλπος, καλογνώριζέ το,
στους καιρούς που θάρθουν, θα ονομασθή Ιόνιος
απ' όλους τους ανθρώπους, θύμημα του δικού σου
δρόμου. Αυτά εις εσέ σημάδια ας είναι του νου μου
πως περσότερο αυτός απ' το φανερό ξεκρίνει.
Κι' όσα απομένουν θα ιστορήσω και στους δύο,
γυρίζοντας στου πρωτήτερου λόγου μου τ' αχνάρια.
Είναι τη μια πόλι Κάνωβος στης γης την άκρη,
στο στόμιο καθαυτό και στην πρόσχωσι του Νείλου•
εκεί ο Δίας στα συλλογικά σου θα σε φέρη
με άβλαβη επαφή χεριού και μόνο εγγίζοντάς σε.
Και θα γεννήσης τον μαύρο Έπαφο, που τ' όνομά του
απ' αυτό θα πάρη και που τους καρπούς θ' απολαβαίνη όλους
της χώρας, που ο πλατυρρεύματος ποτίζει ο Νείλος.
Και πέμπτη ύστερ' απ' αυτόν γέννα από πενήντα
παιδιά, θηλύκια, θάρθη, όχι θέλοντας, εις τ' Άργος
φεύγοντας την παντρειά με συγγενείς ξαδέλφους.
Κι' αυτοί με ταραγμένα φρένα, σαν γεράκια
που όχι πολύ πίσω από περιστερές έχουν 'πομείνει,
θάρθουν να ζητήσουν γάμους τέτοιους που δεν ήταν
σωστό να κυνηγήσουν και θεός κάποιος τα κορμιά τους
θα ζηλέψη να πάρη• κι' από νυχτοφυλαγμένη

γυναίκεια τόλμη σφαγμένους τούτους θα σκεπάσῃ
η Πελασγία γη• γιατί κάθε γυναίκα
τη ζωή καθευνός άνδρα θα του κόψῃ,
δίστομο μέσ' στο λαιμό του βάφοντας μαχαίρι.
Τέτοια Αφροδίτη ηδονική καὶ τους εχθρούς μου ναύρη.
Μα μια απ' της κόρες θα την μαγέψῃ ο πόθος,
ώστε τον ομοκρέββατό της να μη τον σφάξῃ
καὶ να μαλαχθῇ η γνώμη της, κι' από τα δύο
να προτιμήσῃ το ἔνα, κάλλιο
λιγόψυχη παρά φόνισσα να τήνε κράζουν.
Αυτή στο Άργος βασιλική γενειά θα δώσῃ.
Λόγος μακρύς θα 'χρειάζετο για να ιστορήσω
σωστά όλα τούτα. Μ' απ' αυτό το σπέρμα
θα φυτρώσῃ κάποιος τολμηρός καὶ ξακουσμένος
στα τόξα, που αυτός απ' τα μαρτύρια τούτα
θα λυτρώσῃ εμένα. Τέτοιο μου έχει δώσει
χρησμό η παλαιογέννητη δική μου μάννα,
η Τιτανίδα η Θέμις• το πώς θα γίνουν όμως τούτα
καὶ το πού, γι' αυτό καιρός πολύς θα χρειαζότουν
να τα πω, καὶ ξέροντάς τα εσύ όφελος δεν έχεις.

ΙΩ

Αλλοίμονό μου, αλλοίμονό μου.
παραζάλη εμένα καὶ μανίες
φρενόπληκτες πάλι με θερμαίνουν
καὶ το ἀφλογο κεντρί του οίστρου
με τρυπά. Κ' η καρδιά μου
με φόβο το φράχτη κτυπά
καὶ σαν στρόβιλος στριφογυρίζει
η βλέψι μου κ' ἔξω του δρόμου
φέρνομαι απ' της λύσσας την ἄγρια πνοή.
Ακράτητη είναι μου η γλώσσα
κ' οι θολοί λογισμοί μου
χαμένοι χτυπιούνται
σε κύμα φριχτής συμφοράς.

ΧΟΡΟΣ

Στροφή

Βέβαια σοφός, βέβαια σοφός
ήταν εκείνος που πρώτος
εκράτησε τούτο στο νου του
καὶ με τη γλώσσα εφανέρωσε σ' όλους
λέγοντας πως το καλύτερο απ' όλα
είναι συγγένεια κατά τη σειρά σου να κάνης•
καὶ μήτε ανάμεσα σε όσους
ο πλούτος τους χαλά μήτε σε όσους
περηφάνεια για το γένος των έχουν
να ζητήσης, παντρειά να κάμης
όταν φτωχός συ ο ίδιος είσαι.

Αντιστροφή

Ποτέ μου, ω ποτέ μου
ας μη μου λάχη να με ιδήτε,
ω Μοίρες, σύνευνο του Δία
καὶ μήτ' ἀλλού θεού παντρεμένου
ποτέ ας μη ποθήσω το πλάι.
Γιατί τρέμω τη μίσανδρη θωρώντας

παρθενιά της Ιούς, που μαρτύρια
πολυπαθιασμένα την σπαράζουν
απ' την άπονην Ήρα.

Επωδός

Κ' εγώ σαν τακτικός είν' ο γάμος
φόβο απ' αυτόνε δεν έχω
κι' ούτε τον σκιάζομαι κ' είθε
θεού δυνατωτέρου πόθος
μη με κυττάζη με βλέμμα
που δεν θάχω απ' αυτό γλυτωμό.
Απολέμητος ο πόλεμος θάναι κι' αδιάβατό μου το διάβα
κι' ούτε γνωρίζω τι θα γινόμουν,
τι δεν βλέπω πώς απ' του Δία τους δόλους
θα μπορούσα ποτέ να ξεφύγω.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Όση κι' αν έχη περηφάνεια ο Δίας, αλλ' όμως
ταπεινός βέβαια θα γίνη με τον τέτοιο γάμο
που ετοιμάζει να κάμη, γιατί τούτος απ' το θρόνο
τον βασιλικό θα τον πετάξη κι' ακέρη θα πιάση
η κατάρα τότε του πατέρα του Κρόνου,
που εφώναξέ την πέφτοντας απ' τον πανάρχαιο θρόνο.
Κ' εξόν από μένα κανείς θεός άλλος
δεν θα μπορούσε λυτρωμό να του δείξη
απ' αυτά τα πάθη. Εγώ μόνος γνωρίζω
κι' αυτά και του γλυτωμού τον τρόπο. Μ' ας κάθεται τώρα
στους ενάερους κρότους θωρώντας κι' ας σείη
το φλογόπνο βέλος στα χέρια. Ολωσδιόλου
δεν θα του φθάσουν αυτά, ώστε ταπεινά να μη πέση
πέσιμο ανυπόφερτο. Έν' αντίπαλο τέτοιο
ο ίδιος του εαυτού του σήμερα ετοιμάζει,
έν' απολέμητο τέρας που κι' απ' τον κεραυνό θαύρη
καλύτερη φλόγα και δυνατώτερο απ' τη βροντή ένα κτύπο
και που την τρίαινα, την θαλάσσια κοσμοσείστρα,
του Ποσειδώνος το κοντάρι, αυτός θα σπάσῃ.
Και στο κακό αυτό σκοντάβοντας ο Δίας θα μάθη
πόσο η αρχή απ' τη δουλείαν απέχουν.

ΧΟΡΟΣ

Όσα εσύ ποθείς να γίνουν τα κοπανάς του Δία.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τα όσα θα γίνουν κ' εγώ ποθώ, αυτά λέγω.

ΧΟΡΟΣ

Να προσμένουμε πώς θα ορίση τον Δία κάποιος;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Και μεγαλύτερα βάσανα παρά τούτα θάχη.

ΧΟΡΟΣ

Και πώς δεν φοβάσαι τέτοια λόγια εσύ πετώντας;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Καὶ τι να φοβηθώ, που θάνατο δεν ἔχω;

ΧΟΡΟΣ

Αλλά μαρτύριο μεγαλύτερο από τούτο μπορεί νάρθη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ας το κάμη κι' αυτό• εγώ όλα τ' απαντέχω.

ΧΟΡΟΣ

Σοφοί είναι όποιοι την Αδράστεια προσκυνούνε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σέβου, παρακάλιε, χάιδευε συ αυτόν που ορίζει.
Μα εμένα ολότελα για τον Δία δεν με μέλει.
Ας εξουσιάζῃ αυτός κι' ας άρχη όπως του αρέσει
τον λίγο καιρό τούτο, γιατί πολύ ακόμη
δεν θα εξουσιάζῃ τους θεούς. Βλέπω όμως τώρα
του νέου βασιληά, του Δία, τον μαντατοφόρον
υπηρέτη• άφευκτα κάποιο νέο μήνυμα θα φέρνη.

ΕΡΜΗΣ

Εσένα τον πανούργο, που υβριστικά υβριστής είσαι,
που αμάρτησες προς τους θεούς τιμώντας
τους θυητούς, τον κλέφτη της φωτιάς, εσένα λέγω•
προστάζει σου ο πατέρας να εξηγήσῃς
ποιος είναι ο γάμος που απειλείς πως θα τον ρίξῃ
απ' την εξουσία• κι' όχι μ' αινίγματα να ειπής ετούτα,
μονάχα ξάστερα το καθετί, και μη με κάμης
δυο φορές το μακρύ δρόμο εγώ να πάρω, Προμηθέα.
Αλλέως το ξέρεις πως από τέτοια ο Δίας δεν μουδιάζει.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μεγάλα κι' αλαζονεία γεμάτα είναι τα λόγια
τα δικά σου, σαν που των θεών είσαι υπηρέτης.
Νειόφερτοι εσείς μια υειόφερτη έχετε εξουσία
και θαρείτε πως στέρεα έχετε σεις τα κάστρα.
Μα μη δεν είδα εγώ δυο βασιληάδες
απ' αυτά να πέσουν; και γλήγορα θα ιδώ τρίτος να πέση
ντροπιασμένα – αυτός που τώρα εξουσιάζει.
Μη δα σου φαίνομαι πως τρέμω και φοβούμαι
τους νέους θεούς; μακρύ πολύ είμαι να το πάθω.
Και συ το δρόμο πούρθες ξαναπάρ' τον πάλι,
γιατί κανέν απ' όσα μ' ερωτάς δεν θέλει μάθης.

ΕΡΜΗΣ

Με τέτοιες αυθάδειες και πριν τον εαυτό σου
τον άραξες σε τέτοιων συμφορών λιμάνι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Με τη δική σου δουλωσύνη εγώ τη δυστυχία μου
δεν θάθελα να την αλλάξω, γνώριζέ το.

Τι κάλλιο ἔχω νάμαι σκλάβος τούτης
της πέτρας παρά να καταντήσω εμπιστευμένος
του Δία μαντατοφόρος• ἔτσι πρέπει
να βρίζουμ' εμείς εκείνον που μας βρίζει.

ΕΡΜΗΣ

Μοιάζεις σα να γλεντάς τη δυστυχία την τωρινή σου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Γλεντώ; ἔτσι ας ιδώ και τους εχθρούς μου
να γλεντούν. Και σε μέσα σ' αυτούς λογιάζω.

ΕΡΜΗΣ

Μη για της συμφορές σου αιτία κ' εμέ νομίζεις;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κοντολογίς μισώ τους θεούς όλους, όσοι έλαβαν
καλά από μένα κι' άδικα κακό μου κάνουν.

ΕΡΜΗΣ

Ακούω πως του μυαλού αρρώστια όχι μικρή σε βρήκε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αρρωστος είμαι, αν των ἔχθρων το μίσημα είναι νόσος.

ΕΡΜΗΣ

Υποφερτός δεν θάσουν, αν βρισκόσουν σ' ευτυχία.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ωιμέ.

ΕΡΜΗΣ

Από τέτοιο λόγο δεν καταλαβαίνει ο Δίας.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Όλα όμως μας τα διδάσκει ο καιρός γεράζοντάς μας.

ΕΡΜΗΣ

Κι' όμως ακόμα συ δεν ἔμαθες συνετός νάσαι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Αλήθεια, αλλοιώς δεν θα μιλούσα εσένα του υπηρέτη.

ΕΡΜΗΣ

Τίποτε φαίνεται δεν θενά πης απ' όσα ρωτά ο Δίας.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Βέβαια, αν του χρωστούσα, θα του πλήρωνα τη χάρι.

ΕΡΜΗΣ

Μ' επείραξες, σαν παιδί εγώ νάμουν τάχα.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μήπως κι' από παιδί πιο άμυντος δεν είσαι
αν προσμένης από με να μάθης κάτι;
Δεν υπάρχει ούτε μαρτύριο ούτε τέχνασμα κανένα
για να με κάμη ο Δίας να ξεστομίσω τούτα,
πριν τα δεσμά αυτά που με παιδεύουν ξελυθούνε.
Κι' ακόμη ας ρίξη κατακαύτρα φλόγα
και με χιόνι λευκόφτερο και με καταχθόνιους βρόντους
όλ' ας ανακατέψῃ κι' ας ταράξῃ. Τι από τούτα
κανένα δεν θα με λυγίσῃ να εξηγήσω
ποιος μέλλεται να τον πετάξῃ από τον θρόνο.

ΕΡΜΗΣ

Κύτια λοιπόν αν βρίσκεις πώς αυτά θα σ' αφελήσουν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Από καιρό εγώ τα είδα και τάχω μελετήσει

ΕΡΜΗΣ

Τόλμησε, ω μάταιε, τόλμησε μια φορά να δείξης
ανάλογη με αυτά τα βάσανά σου ορθή κρίσι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Του κάκου με βαραίνει η παρηγοριά σου, που είναι
ανώφελη σαν κύμα. Κι' απ' το νου σου ας μη περάση
πως φοβάμενος του Δία τη γνώμη εγώ θα καταντήσω
σαν γυναίκα και τον πολυμίσητό μου τότε
θα παρακαλέσω υψώνοντας τα χέρια γυναικίσια
για να με λύση απ' τα δεσμά. Μακριά από τέτοια είμαι.

ΕΡΜΗΣ

Φαίνεται πως πολλά εγώ είπα και του κάκου.
Διόλου δεν σε συγκινούν αυτά• κι' ουδέ καν μαλακώνεις
με τα παρακάλια• μόν' δαγκάνοντας εσύ το λουροστόμι
σαν νιοχαλινάρωτο πουλάρι αγώνα κάνεις
και στο χαλινό αντιστέκεις. Και με μια σου σκέψη
αχαμνή ξανάβεις. Όμως σαν δρόμο λαθεμένο
η σκέψης παίρνει, δύναμι καμμιά δεν έχει τότε.
Και λόγιασε αν ακρόασι στα λόγια μου δεν δώσης,
τι βαρυχειμωνιά κι' από βάσανα τι ζάλη
θα σ' εύρη δίχως γλυτωμό• τον άγριο γκρεμό πρώτα
με τη βροντή και με τον κεραυνό ο πατέρας θα τον σχίση
και μέσ' αυτόν θα σε καταχωνιάσῃ κι' αγκαλιά του
θα σε βαστάξῃ ο βράχος. Και σαν του καιρού μάκρος
μεγάλο περάση, πάλι στο φως θάρθης, και του Δία
ο φτερωτός ο σκύλος, ο αετός ο αιματοπότης,
μ' ορμή θα σχίζη το μεγάλο του κορμιού σου

ξεσκλίδι, ακάλεστος φαγάς ολημερνίς εδώ πετώντας
και μέσ' στο μαύρο σου σκώτι θα χορταίνη.
Και τέλος του μαρτυρίου αυτού μη περιμένης,
πριν διάδοχος στα βάσανα σου κανείς άλλος
θεός φανή και μέσ' στον άφεγγο τον Άδη στέρεξη
να μπη. Σκέψου γι' αυτά• και τα χοντρά μου λόγια
πλαστά δεν είναι αλλά σωστά ειπωμένα, γιατί ψέμμα
δεν ξέρει να μιλά το θείο στόμα• αλλ' όποιο λόγο
ειπή τον εκτελεί. Και γνοιάζου εσύ κ' έχε το νου σου
μη την τόλμη καλύτερη απ' τη γνώσι ποτέ παίρνης.

ΧΟΡΟΣ

Σ' εμάς ο Ερμής φαίνεται όχι άκαιρα να λένη,
γιατί σε συμβουλεύει, αφήνοντας την τόλμη,
τη σοφή ν' αποζητήσης γνώσι. Στέρεξε,
γιατί ντροπή είναι στο σοφό συχνά να σφάλλῃ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Σε με που εγνώριζα τα μηνύματα τούτα
μου τα έφερε αυτός, κι' ουδ' αναπάντεχο είναι
να κακοπαθαίνη από εχθρούς ο εχθρός.
Όμως πάνω μου ας πέση του πυρός
η δίστομη πλεξίδα• κι' από βροντή ο αιθέρας
κι' άγρια ανεμοζάλη τάραμμα ας πάθη
και συθέμελα τη γη ας τραντάξη
ο αγέρας κι' ας ανακατέψη η μανία του το κύμα
του πόντου και τους δρόμους των ουρανίων άστρων
και της ανάγκης σίφουνες τρανοί
στα μαύρα Τάρταρα ας ρίξουν το κορμί μου.
Θάνατο βέβαια αυτό δεν θα μου δώσῃ.

ΕΡΜΗΣ

Τέτοιους στοχασμούς και λόγια
μόνο απ' τους βλαμμένους γίνεται ν' ακούσης.
Κι' αλήθεια, τι λείπει στην κατάντια τούτου
ώστε να μη παραλογάνῃ; και ποια μανία δεν έχει;
Αλλ' όμως σεις που τα βάσανά του συμπονείτε
παραμερίστε γρήγορα απ' τα μέρη τούτα
μην το μυαλό σας της βροντής ο άγριος ο βρόντος τ' αλαλιάση.

ΧΟΡΟΣ

Άλλο τίποτε πες μου• και μ' άλλο παρηγόρησέ με
που να μπορώ και να το στέρεξω• γιατί αυτός σου ο λόγος
που είπες υποφερτός βέβαια δεν είναι.
Πώς μ' ορμηνεύεις ταπεινά να πράξω;
Μαζί μ' αυτόν ό, τι κι' αν μέλλῃ ας πάθω.
Γιατί να μισώ έχω μάθει τους προδότες,
και δεν είναι πάθος άλλο
που ν' αποστρέφομαι περσότερο από τούτο.

ΕΡΜΗΣ

Αλλ' όμως θυμηθήτε αυτά που σας προιλέγω,
κι' ουδ' από βλάβη του μυαλού παρασυρμένες
στερνά κατηγοράτε σεις την τύχη και μην 'πήτε
ποτέ σας έπειτα πως σε αναπάντεχον ο Δίας
κακό σας έρριξε. Όχι βέβαια• τι μοναχές σας

τον εαυτό σας 'ρίξατε. Γιατί γνωρίζοντάς το κι' όχι κρυφά ουδέ ξάφνου, σε συμφοράς απέραντο ένα δίχτυ από αμυντικά δική σας θα μπλεχθήτε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μ' ἔργατα πια κι' όχι με λόγια η γη τραντάζει·
κι' αχός βαρύς παραμουγκρίζει
της βροντής· και στριφτές λάμπουν
αστραψιές πύρινες· και σκόνη υψώνουν
στριφτά οι στρόβιλοι κι' ανασκιρτούνε
των αγέρηδων οι πνοές όλες,
ενάντια, ερχόμενοι κι' αντιφυσώντας·
και με το πέλαγο αναταράζετ' ο αιθήρ αντάμα.
Τέτοια, ριπή εναντίο μου ξεκινά απ' τον Δία
ζητώντας βέβαια να μου δώσῃ φόβο.
Ω σεβάσμια μάννα δική μου, ω αιθέρα
που φως κοινό για όλους συ ξετυλίγεις,
θωρείς με πώς παράνουμα υποφέρω.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ – Ζητήσατε τιμολόγιον

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΙ από όλους τους λογογράφους μας
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
εις 120 τόμους δεμένους αξίας ΔΡΑΧΜΩΝ 315 με 10 ΔΡ. κατά μήνα

Έκαστος τόμος δεμένος επί πλέον λεπ. 50

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΑΙ.	Μετάφρ.	Πολ.	Δημητρακοπούλου	.	ΔΡ.2.	—
ΟΡΝΙΘΕΣ.	Μετάφρ.	Πολ.	Δημητρακοπούλου	3.	—
ΒΑΤΡΑΧΟΙ.	Μετάφρ.	Πολ.	Δημητρακοπούλου	3.	—
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.	Μετάφρ.	Πολ.	Δημητρακοπούλου	2.	—
ΝΕΦΕΛΑΙ.	Μετάφρ.	Πολ.	Δημητρακοπούλου	2.	—
ΑΧΑΡΝΗΣ.	Μετάφρ.	Μ.	Αυγέρη	2.50	
ΙΠΠΗΣ.	Μετάφρ.	Μ.	Αυγέρη	2.50	
ΣΦΗΚΕΣ.	Μετάφρ.	Μ.	Αυγέρη	2.50	
ΕΙΡΗΝΗ.	Μετάφρ.	Μ.	Αυγέρη	2.50	
ΠΛΟΥΤΟΣ.	Μετάφρ.	Μ.	Αυγέρη	2.50	
ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ.	Μετάφρ.	Μ.	Αυγέρη	2.50	

Ολόκληρος ο Αριστοφάνης εις 11 τόμ. δεμένους ΔΡ. 33.50

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ.	Μετάφρ.	Κ.	Βάρναλη	2.50	
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.	Μετ.	Δ.	Αναστασοπούλου Αθηναίου,			
			τόμ.	2 . 5.	—	

Και οι 3 τόμοι του Ξενοφώντος δεμένοι 9. —

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ. Μετάφρ. Μαρίνου Σιγούρου. 1. —

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Μετάφρ. Ιω. Ζερβού.

Τεύχος Α'. Βιβλία Α' και Β' 2.50

Τεύχος Β'. Βιβλία Γ' και Δ' 2.50

Τεύχος Γ'. Βιβλία Ε' και ΣΤ' 2.50

Τεύχος Δ'. Βιβλία Ζ' και Η' 2.50

Ολόκληρος ο Θουκυδίδης εις 4 τόμ. δεμένους . . . 12. —

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΑΠΑΝΤΑ. Μετάφρ. Ιω. Κονδυλάκη, τόμοι 6 18. —

ΤΟΜΟΣ Α'. Όνειρον ἡ βίος του Λουκιανού. — Προς εκείνον όστις είπεν: είσαι Προμηθεύς εις τα ἔργα σου. — Πλοίον ἡ ευχαί. — Περί πένθους. — Τίμων ἡ μισάνθρωπος. — Εγκώμιον μυίας. — Θεών διάλογοι. — Κρίσεις θεών. — Προς Νιγρίνον επιστολή. — Δίκη φωνηέντων, κλπ.

ΤΟΜΟΣ Β'. — Διάλογοι θαλασσίων θεών. — Αλκυών ἡ περί μεταμορφώσεως. — Προμηθεύς ἡ Καύκασος. — Νεκρικοί διάλογοι. — Μένιππος ἡ νεκρομαντεία. — Φιλοψυδῆς κλπ.

ΤΟΜΟΣ Γ'. Αληθής ιστορία. — Τυραννοκτόνος. — Αποκηρυττόμενος. — Φάλαρις λόγος. — Αλέξανδρος ἡ ψευδόμαντις. — Ο Ηρακλής — Ο Διόνυσος. — Ψευδολογιστής . . κλπ.

ΤΟΜΟΣ Δ'. Δις κατηγορούμενος ἡ δικαστήρια. — Περί παρασίτου. — Ανάχαρσις. — Προς τον απαίδευτον και πολλά βιβλία αγοράζοντα. — Ικαρομένιππος ἡ Υπερνέφελος. κλπ.

ΤΟΜΟΣ Ε'. Ιππίας ἡ περί του λουτρού. — Μακρόβιοι. — Ο θάνατος του Περεγρίνου. — Οι δραπέται. — Περί του ηλέκτρου ἡ των κύκνων. — Περί του οίκου. — Πατρίδος εγκώμιον κλπ.

ΤΟΜΟΣ ΣΤ'. Εικόνες. — Υπέρ των εικόνων. — Εταιρικοί διάλογοι. — Όνειρος ἡ αλεκτρυών. — Συμπόσιον ἡ Λαπίθαι. — Θεών εκκλησία. — Βίων Πράσις. — Ψευδοσοφιστής, κλπ.

Ολόκληρος ο Λουκιανός εις 6 τόμ. δεμένους 21. —

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ. Μετάφρ. Ιω. Ζερβού. 8. —

ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ. Μετάφρασις Κ. Ζάμπα. 5. —

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ. Μετάφρ. Π. Γρατσιάτου. 3. —

ΜΙΚΡΑ ΦΥΣΙΚΑ. Μετάφρ. Π. Γρατσιάτου 8. —

Και οι 4 τόμοι του Αριστοτέλους δεμένοι. 16. —

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ.	Μετάφρ.	Ν.	Γκινοπούλου	1.	—
Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΛΟΓΟΣ.	Μετ.	Ν.	Γκινοπούλου	2.	—
ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ	Μετ.	Ν.	Γκινοπούλου	1.60	
Καὶ οἱ τρεῖς τόμοι του Δημοσθένους δεμένοι				6.	—

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΕΥΘΥΦΡΩΝ	ή περί ευσεβείας,	Μετάφρ.	Αλ.	Μωραΐτίδου	1.20
ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.	Μετάφρ.	Αλ.	Μωραΐτίδου	1.50	
ΚΡΙΤΩΝ.	Μετάφρ.	Ν.	Γκινοπούλου	0.80	
ΦΑΙΔΩΝ	ή περί ψυχής.	Μετάφρ.	Αρ.	Χαροκόπου	2.50
ΚΡΑΤΥΛΟΣ	ή περί ορθότητος των ονομασιών.	Μετ.	Κ.	Ζάμπα	2.50
ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ	ή περί επιστήμης.	Μετάφρ.	Κ.	Ζάμπα	3.
ΣΟΦΙΣΤΗΣ	ή περί του όντος.	Μετάφρ.	Κ.	Ζάμπα	2.50
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ	ή περί βασιλείας.	Μετάφρ.	Κ.	Ζάμπα	2.50
ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ	ή περί ιδεών.	Μετάφρ.	Σ.	Μελά	2.
ΦΙΛΗΒΟΣ	ή περί ηδονής.	Μετάφρ.	Κ.	Ζάμπα	2.50
ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ	ή περί έρωτος.	Μετάφρ.	Ν.	Κουντουριώτου	2.50
ΦΑΙΔΡΟΣ	ή περί καλόν.	Μετάφρ.	Κ.	Γούναρη	2.
ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ Α'	καὶ Β'	ή περί ανθρώπου φύσεως.	Μετ.			
Καζαντζάκη						2.50
ΙΠΠΑΡΧΟΣ — ΑΝΤΕΡΑΣΤΑΙ.						0.80
ΧΑΡΜΙΔΗΣ	ή περί σωφροσύνης.	Μετάφρ.	Α.	Καμπάνη	0.80
ΛΑΧΗΣ	ή περί ανδρείας.	Μετάφρ.	Α.	Καμπάνη	1.
ΛΥΣΙΣ	ή περί φιλίας.	Μετάφρ.	Α.	Καμπάνη	0.80
ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ	ή εριστικός.	Μετάφρ.				1.50
ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ	ή σοφισταί.	Μετάφρ.	Α.	Χαροκόπου	2.
ΓΟΡΓΙΑΣ	ή περί ρητορικής.	Μετάφρ.	Αλ.	Φιλαδελφέως	3.
ΜΕΝΩΝ	ή περί αρετής.	Μετάφρ.	Χ.	Παπαντωνίου	1.50
ΙΠΠΙΑΣ μείζων	καὶ ελάσσων.	Μετάφρ.	Κ.	Ζάμπα	2.50
ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ	ή επιτάφιος.	Μετάφρ.	Ιω.	Ζερβού	1.
ΠΟΛΙΤΕΙΑ	ή περί δικαιού.	Μετάφρ.	Ιω.	Γρυπάρη,	τόμοι	2 .6.
ΤΙΜΑΙΟΣ	ή περί φύσεως.	Μετάφρ.	Π.	Γρατσιάτου	3.
ΚΡΙΤΙΑΣ	ή ηθικός.	Μετάφρ.	Α.	Χαροκόπου	1.
ΝΟΜΟΙ	καὶ ΕΠΙΝΟΜΙΣ.	Μετάφρ.	Κ.	Ζάμπα,	τόμοι	2 .8.
ΑΛΚΥΩΝ — ΕΡΥΞΙΑΣ — ΑΕΙΟΧΟΣ.						1.
ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ — ΣΙΣΥΦΟΣ — ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ — ΙΩΝ — ΜΙΝΩΣ						2.
ΘΕΑΓΗΣ — ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ — ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.						
Λιμπεροπούλου						0.80
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ καὶ ΟΡΟΙ.						2.
Ολόκληρος ο Πλάτων εις 33 τόμους δεμένους						82.20

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΜΟΥΣΑΙ.	Μετ.	Α.	Σκαλίδου,	επιθεωρηθείσα	υπό Ιωάννου	Ζερβού.
Τόμος Α'.	Κλειώ	—	Ευτέρπη3.	—
Τόμος Β'.	Θάλεια	—	Μελπομ.	— Τερψ.3.
Τόμος Γ'.	Ερατώ	—	Πολύμνια3.	—
Τόμος Δ'.	Ουρανία	—	Καλλιόπη3.	—

Ολόκληρος ο Ηρόδοτος εις 4 τόμους δεμένους	14.	—
--	-----------	-----	---

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ.	Μετάφρ.	Αλ.	Ραγκαβή.			
Τόμ.	Α'.	Θησεύς	— Ρωμύλος	— Λυκούργος	— Νουμάς	. . . 8.00

Τόμ. Β'. Σόλων — Ποπλικόλας — Θεμιστοκλῆς — Κάμιλλος — Περικλῆς — Φάβιος Μάξιμος	5.00
Τόμ. Γ'. Αλκιβιάδης — Κοριολλανός — Τιμολέων — Αιμίλιος Παύλος — Πελοπίδας — Μάρκελλος	8.00
Τόμ. Δ'. Αριστείδης — Μάρκος Κάτων — Φιλοποίμην — Φλαμινίνος — Πύρρος — Μάριος	8.00
Τόμ. Ε'. Λύσανδρος — Σύλλας — Κίμων — Λούκουλλος — Νικίας — Κράσσος	8.00
Τόμ. ΣΤ'. Σερτώριος — Ευμένης — Αγησίλαος — Πομπήιος	8.00
Τόμ. Ζ'. Αλέξανδρος — Ιούλιος Καίσαρ — Φωκίων — Κάτων	8.00
Τόμ. Η'. Άγις — Κλεομένης — Τ. Γράκχος, Γ. Γράκχος, Δημοσθένης — Κικέρων	8.00
Τόμ. Θ'. Αρταξέρξης — Δημήτριος — Αντώνιος	8.00
Τόμ. Ι'. Δίων — Βρούτιος — Άρατος — Γάλβας — Θεων	8.00
Ολόκληρος ο Πλούταρχος εις 10 τόμ. δεμένους	35. —
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ	

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

ΑΤΣΧΥΔΟΥ

ΠΕΡΣΑΙ. Μετάφρασις Ιω. Ζερβού	1.50
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ. Μετάφρασις Ιω. Γρυπάρη	1.50
ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ. Μετάφρασις Ιω. Γρυπάρη	1.50
ΧΟΗΦΟΡΟΙ. Μετάφρασις Ιω. Γρυπάρη	1.50
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ. Μετάφρ. Ιω. Ζερβού	1.50
ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΣ. Μετάφρ. Ιω. Γρυπάρη	1.50
ΙΚΕΤΙΔΕΣ. Μετάφρ.	1.50

Ολόκληρος ο Αισχύλος εις 7 τόμους δεμένους 14. -

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Μετάφρ. Κ. Χρηστομάνου	1.50
ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ. Μετάφρ. Α. Καμπάνη	1.50
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. Μετάφρ. Α. Καμπάνη	1.50
ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Μετάφρ. Ζαχ. Παπαντωνίου	1.50
ΑΙΑΣ. Μετάφρ. Κ. Βάρναλη	1.50
ΗΛΕΚΤΡΑ. Μετάφρ. Μ. Αυγέρη	1.50
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ. Μετάφρ. Η. Βουτιερίδου	1.50

Ολόκληρος ο Σοφοκλής εις 7 τόμους δεμένους 14. -

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ. Μετ. Ν. Κυπαρίσση	1.50
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ Ο ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ. Μετ. Α. Τανάγρα	1.50
ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ. Μετάφρ. Ν. Ποριώτη	1.50
ΑΛΚΗΣΤΙΣ. Μετάφρ. Γ. Τσοκοπούλου	1.50

Ολόκληρος ο Ευριπίδης εις 19 τόμ. δεμένους 38. -

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ

OMHPOY

ΟΔΥΣΣΕΙΑ. Μετάφρασις έμμετρος Ιακώβου Πολυλά.

Ολόκληρος ο Όμηρος εις 8 τόμ. δεμένους 10. —

End of the Project Gutenberg EBook of Prometheus Bound, by Aeschylus

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK PROMETHEUS BOUND ***

***** This file should be named 39251-0.txt or 39251-0.zip *****
This and all associated files of various formats will be found in:
 <http://www.gutenberg.org/3/9/2/5/39251/>

Produced by Sophia Canoni

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without

permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project

Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession.

If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement

and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived

from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works,

harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees,
that arise directly or indirectly from any of the following which you do
or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm
work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any
Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project

Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pglaf.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide

spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.